

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W RZESZOWIE

35-040 Rzeszów, ul. Dąbrowskiego 79a, e-mail: psse.rzeszow@pis.gov.pl, www.psserzeszow.pl

Raport
o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
miasta Rzeszowa
w roku 2019

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Spis treści

Wstęp.....	5
I. ODDZIAŁ EPIDEMIOLOGII.....	7
1.1. Nadzór Oddziału Epidemiologii nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą	8
1.1.1. Kontrole podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1.1.2. Ogniska epidemiczne w szpitalach.....	12
1.1.3. Działania podejmowane po skargach pacjentów podmiotów leczniczych.....	13
1.2. Zwalczanie chorób zakaźnych – nadzór epidemiologiczny indywidualny i zbiorczy	14
1.2.1. Zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe	15
1.2.2. Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową.....	15
1.2.3. Zachorowania na wirusowe zapalenia wątroby.....	18
1.2.4. Choroby przenoszone przez kleszcze.....	19
1.2.5. Odra.....	20
1.2.5. Gruźlica	20
1.2.6. Grypa.....	20
1.2.7. Inne choroby zakaźne.....	21
1.2.7. Styczność i podejrzenie narażenia na wściekliznę	22
1.3. Szczepienia ochronne i dystrybucja preparatów szczepionkowych.....	22
1.3.1. Dystrybucja szczepionek.....	23
1.3.2. Podmioty lecznicze przeprowadzające obowiązkowe szczepienia ochronne	25
1.3.3. Niepożądane odczyny poszczepienne	26
1.3.4. Analiza stanu uodpornienia dzieci i młodzieży.....	27
II. ODDZIAŁ HIGIENY ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	29
2.1. Ocena stanu sanitarno-technicznego w poszczególnych kategoriach zakładów	31
2.1.1. Zakłady produkcji żywności	31
2.1.2. Zakłady obrotu żywnością.....	34
2.1.3. Zakłady żywienia zbiorowego otwartego.....	35
2.1.4. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	36
2.2. Nadzór nad wytwórniami i zakładami wprowadzającymi do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	38
2.3. Nadzór nad zakładami produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami	38
2.4. Nadzór nad importowanymi i eksportowanymi środkami spożywczymi i materiałami do kontaktu z żywnością	39
2.5. Ocena jakości zdrowotnej żywności na podstawie wyników badań próbek żywności pobranej w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu.....	39
2.6. Działania podejmowane w związku z interwencjami konsumentów	40
2.7. Współpraca z innymi jednostkami kontrolującymi oraz mediami	41
2.8. Działania podejmowane w związku z powiadomieniami otrzymywanymi w ramach funkcjonowania systemu RASFF i RAPEX.....	41
2.9. Działania podejmowane w ramach nadzoru nad suplementami diety.....	43
2.10. Działania dodatkowe podejmowane w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem środków spożywczych	44
2.10.1. Zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.....	44
2.10.2. Postępowanie w przypadku zatruc pokarmowych	44
2.10.3. Działania dotyczące wzmożonego nadzoru sanitarnego w okresie wypoczynku letniego – tzw. „akcja lato”	44
2.10.4. Działania podejmowane w ramach sprzedaży grzybów świeżych i suszonych	45
2.10.5. Działania podejmowane w ramach ASF - Afrykańskiego Pomoru Świń	46
III. ODDZIAŁ HIGIENY PRACY	47
3.1. Nadzór nad obiektami znajdującymi się w ewidencji	47
3.2. Choroby zawodowe.....	52
3.3. Nadzór nad środkami zastępczymi, nowymi substancjami psychoaktywnymi.....	53
IV. ODDZIAŁ HIGIENY KOMUNALNEJ	56
4.1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	56
4.2. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej.....	57
4.2.1. Kąpieliska.....	57

4.2.2. Baseny kąpielowe	58
4.2.3. Ustępy publiczne	59
4.2.4. Domy Pomocy Społecznej.....	59
4.2.5. Noclegownie.....	59
4.2.6. Hotele	60
4.2.7. Inne obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie	60
4.2.8. Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, gabinety odnowy biologicznej, tatuażu.	60
4.2.9. Tereny rekreacyjno-spacerowe.....	61
4.2.10. Dworce PKP i PKS.....	62
4.2.11. Cmentarze komunalne	62
V. ODDZIAŁ HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY	63
5.1. Żłobki	63
5.2. Przedszkola.....	65
5.3. Szkoły	68
5.4. Szkoły policealne.....	69
5.5. Uczelnie wyższe	70
5.6. Placówki z pobytem całodobowym.....	70
5.7. Wypoczynek letni i zimowy	71
VI. SEKCJA ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO.....	72
VII. SEKCJA OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	79
7.1. Profilaktyka palenia tytoniu:	79
7.1.1. Program „Czyste Powietrze Wokół Nas”	79
7.1.2. Program „Nie pal przy mnie proszę”	80
7.1.3. Program „Znajdź właściwe rozwiązanie”	81
7.1.4. Program „Bieg po zdrowie”	82
7.1.5. Kampania Światowego Dnia Bez Tytoniu (31 maj) oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu (listopad)	84
7.2. Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych	85
7.2.1. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”	85
7.2.2. Działania edukacyjne i imprezy środowiskowe w ramach profilaktyki uzależnień	85
7.3. Profilaktyczny program w zakresie zwalczania chorób nowotworowych.....	87
7.3.1. Program edukacyjny „Co każda kobieta wiedzieć powinna”	87
7.3.2. Program edukacyjny „Wybierz życie, pierwszy krok”	88
7.3.3. Program edukacyjny „Znamię! Znam je?”	88
7.3.4. Program edukacyjny „Podstępne WZW”	89
7.4. Krajowy program zapobiegania HIV i zwalczania AIDS	90
7.4.1. Europejski Tydzień Testowania w kierunku HIV	90
7.4.2. Światowy Dzień AIDS	90
7.4.3. Program edukacyjny „Zawsze razem”	91
7.5. Promowanie zasad aktywnego stylu życia, zbilansowanej diety oraz profilaktyka chorób zakaźnych	91
7.5.1. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”	91
7.5.2. Program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”	92
7.5.3. Bezpieczny wypoczynek podczas wakacji i ferii zimowych.....	93
7.5.4. Obchody Światowego Dnia Zdrowia.....	93
7.5.5. Kampania edukacyjna „Oszczędź dziecku ospy”	94
7.5.6. Profilaktyka chorób odkleszczowych	95
7.5.7. Obchody Światowego Dnia Serca	95
7.5.8. Profilaktyka wszawicy.....	95
IX. SYSTEM JAKOŚCI.....	96
X. KADRY I FINANSE PSSE W RZESZOWIE	100
Podsumowanie.....	101

Wstęp

Inspekcja Sanitarna została powołana w celu ochrony zdrowia przed niekorzystnym wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych, zwłaszcza w celu zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych. W związku z tym zajmuje się ona nadzorem i kontrolą nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej (nadzór PPWIS),
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

W 2019 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie nadzorował na terenie Rzeszowa 4170 obiekty stałe i 350 turnusów letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży przeprowadzając 3184 kontrole oraz 2444 wywiady epidemiologiczne związane z chorobami zakaźnymi. Kontrole te skutkowały wydaniem 366 decyzji administracyjnych i 258 opinii sanitarnych oraz 146 mandatów karnych na łączną kwotę 30950 złotych za stwierdzone uchybienia.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie sprawuje nadzór nad największą liczbą obiektów spośród wszystkich stacji województwa podkarpackiego.

Ilość i wielkość obiektów na terenie Rzeszowa, liczba spraw oraz nowe problemy napotymane w bieżącym nadzorze jest nieporównywalna w stosunku do innych miast województwa podkarpackiego (w roku 2020 wydaje się, że zagadnienia związane z koronawirusem z Chin będą najbardziej absorbujące pracowników naszej stacji i całego kraju).

Poniżej przedstawiam informację na temat zebranych w 2019 roku danych w zakresie stanu sanitarnego Miasta Rzeszowa.

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Rzeszowie
Jaromir Ślącza**

I. ODDZIAŁ EPIDEMIOLOGII

Oddział Epidemiologii realizuje zadania polegające na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych, na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

W działalności Oddziału Epidemiologii wyróżnić można trzy główne obszary:

1. Nadzór nad podmiotami leczniczymi udzielającymi stacjonarnych i ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych oraz praktykami zawodowymi lekarzy, stomatologów, pielęgniarek, położnych i fizjoterapeutów, obejmujący:
 - zapobiegawczy nadzór sanitarny polegający na udzielaniu porad i konsultacji w zakresie przydatności pomieszczeń do prowadzenia w nich działalności leczniczej oraz współuczestniczenia w uzgadnianiu dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
 - bieżący nadzór sanitarny obejmujący kontrole podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie spełniania warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia takiego podmiotu oraz w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne.
2. Nadzór nad stanem uodpornienia populacji dzieci i młodzieży do 19 roku życia oraz wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych oraz dystrybucja preparatów szczepionkowych zakupionych przez Ministra Zdrowia do tych podmiotów.
3. Nadzór nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami obejmujący szerokie działania mające na celu zwalczanie chorób zakaźnych, oparte w szczególności na sprawowaniu nadzoru epidemiologicznego polegającego na stałym, systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o zachorowaniach, jak również na sprawowaniu nadzoru indywidualnego, polegającego na analizie i interpretacji informacji o okolicznościach i skutkach zakażenia oraz podejmowaniu działań mających na celu przerwanie dróg szerzenia się choroby zakaźnej.

1.1. Nadzór Oddziału Epidemiologii nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

W 2019 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie znajdowało się 751 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, działających na terenie miasta Rzeszowa, w tym 25 podmiotów udzielających stacjonarnych świadczeń zdrowotnych oraz 726 podmiotów udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych.

Tab.1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą w mieście Rzeszowie.

Rodzaj podmiotów wykonujących działalność leczniczą	Rodzaj udzielanych świadczeń zdrowotnych	Liczba podmiotów z terenu miasta Rzeszowa	Liczba kontroli w 2019 roku	% skontrolowanych podmiotów
Podmioty lecznicze udzielające stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych	Szpitalne	7	6	86%
	Szpitalne jednodniowe	12	6	50%
	świadczenia inne niż szpitalne (m.in. zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja)	6	5	83%
Podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych	Przychodnie, poradnie, ambulatoria, zakłady opieki zdrowotnej	205	107	52%
	Diagnostyczne i rehabilitacyjne	41	19	46%
	Inne (transport medyczny, pielęgniarstwo, bary kroplówkowe)	17	9	53%
Praktyki zawodowe	Lekarzy dentyistów	181	92	51%
	Lekarzy specjalistów	272	113	42%
	Pielęgniarek i położnych	10	6	60%
Ogółem		751	363	48%

W sumie w 2019 roku skontrolowano 363 wyżej wymienione podmioty lecznicze, co stanowi 48 % całkowitej ich liczby.

1.1.1. Kontrole podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Podczas kontroli prowadzonych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz akty wykonawcze do tej ustawy, pracownicy Oddziału Epidemiologii sprawdzali spełnianie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą odpowiednio do zakresu

świadczonych usług zdrowotnych oraz podejmowanie przez kierowników tych podmiotów działań zmierzających do zapobiegania szerszeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

Kontrole podmiotów leczniczych udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń prowadzone były w formie kompleksowej przez upoważnionych pracowników Oddziału Epidemiologii, Oddziału Higieny Pracy, Oddziału Higieny Komunalnej oraz Oddziału Higieny Żywności i Żywienia. Zakres tych kontroli wynikał z działań prowadzonych przez każdy z oddziałów.

W toku prowadzonych w 2019 r. kontroli w 22 podmiotach leczniczych na terenie miasta Rzeszowa stwierdzono uchybienia w zakresie: stanu sanitarnego i technicznego oraz wykonawstwa szczepień ochronnych. W stosunku do tych podmiotów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie wydał 22 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie tych nieprawidłowości. Decyzje dotyczyły następujących obiektów:

- Kliniczny Szpital Wojewódzki nr 2 im. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, ul. Lwowska 60;
- Szpital Miejski im. Św. Jana Pawła II w Rzeszowie, ul. Rycerska 4 prowadzony przez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 1 w Rzeszowie;
- Kliniczny Szpital Wojewódzki Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, ul. Lwowska 60 (3 decyzje);
- Szpital Specjalistyczny PROFAMILIA Sp. z o.o., Sp. komandytowa, Rzeszów, ul. Witolda 6b;
- Centrum Medyczne MEDYK Sp. z o.o., Sp. k. w Rzeszowie, ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 14;
- Obwód Lecznictwa Kolejowego w Rzeszowie SP ZOZ, Pl. Dworcowy 2;
- Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Rzeszowie, ul. Hetmańska 120;
- Centrum Medyczne MEDYK Sp. z o.o., Sp. k. w Rzeszowie, ul. Leska 2;
- VITA-LAB w Rzeszowie, al. Rejtana 27 G, prowadzony przez spółkę WITAMIN SHOT Spółka z o.o. („bar kroplówkowy”);
- Centrum Medyczne MEDYK Sp. z o.o., Sp. k. w Rzeszowie, al. Rejtana 53;
- Gabinet Rehabilitacji „Fizjomed” Maciej Mierzejewski, Grzegorz Bury w Rzeszowie, ul. Lisa Kuli 19/314;
- Przychodnia Stomatologiczna oraz Pracownia Rezonansu Magnetycznego w Rzeszowie, al. Piłsudskiego 31, prowadzone przez spółkę LUX – MED Sp. z o.o. w Warszawie, ul. Postępu 21c;
- Centrum Medyczne MEDYK Sp. z o.o., Sp.k. w Rzeszowie, ul. Szopena 1;
- Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie, ul. Poniatowskiego 4;

- Optima Care Spółka z o.o. Centrum Usług Pielęgniarsko – Opiekuńczych i Rehabilitacyjnych w Rzeszowie ul. Podwisłocze 21 IP Cliniq Instytut Piękna Sp. z o.o. Sp. k. w Rzeszowie , al. Rejtana 53;
- Przychodnia Specjalistyczna Nr 1 w Rzeszowie, ul. Hetmańska 21, prowadzona przez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 1 w Rzeszowie, ul. Czackiego 2;
- Przychodnia Specjalistyczna Nr 2 w Rzeszowie, ul. Lubelska 6, prowadzona przez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 1 w Rzeszowie, ul. Czackiego 2;
- Rehabilitacja Medyczna „PRAKTIKA” Malik Spółka jawna w Rzeszowie, ul. Szopena 25A lok. 1L;
- Przychodnia Specjalistyczna Nr 3 oraz Punkt Poboru Krwi w Rzeszowie, ul. Hoffmanowej 8a, prowadzone przez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 1 w Rzeszowie, ul. Czackiego 2;
- Wojewódzki Zespół Specjalistyczny w Rzeszowie, ul. Warzywna 3;
- Gabinet Stomatologiczny Tadeusz Samul w Rzeszowie, ul. Ofiar Katynia nr 7;
- Gabinet Medycyny Naturalnej prowadzony przez Davaanyam Erdene–Ochir w Rzeszowie, al. Rejtana 53a/115.

Obowiązki nałożone decyzjami dotyczyły przede wszystkim: doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno–technicznego pomieszczeń i urządzeń podmiotu poprzez zapewnienie powierzchni ścian, podłóg i wyposażenia w dobrym stanie technicznym, o gładkiej powierzchni, łatwych do czyszczenia i dezynfekcji, dostosowania układu i rodzaju pomieszczeń oraz urządzeń do szczegółowych wymagań dla podmiotów leczniczych oraz opracowania i wdrożenia odpowiednich procedur w zakresie zapobiegania szerzeniu się chorób zakaźnych zmniejszających ryzyko przenoszenia się zakażeń podczas udzielania świadczeń zdrowotnych.

W wyniku stwierdzonych podczas kontroli uchybień w zakresie stanu sanitarnego, nałożono w pięciu podmiotach leczniczych grzywny w drodze mandatów karnych na łączną kwotę 2450 złotych.

W 2019 r. przeprowadzono 47 kontroli sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych oraz obowiązków nałożonych decyzjami PPIS w Rzeszowie. W trzech przypadkach stwierdzono niewykonanie wszystkich wymaganych obowiązków i wydano kontrolowanemu upomnienia. Ponadto w 2019 r. wydanych zostało 16 decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków wskazanych w decyzjach Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie.

Tab. 2. Podmioty lecznicze udzielające stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych na terenie miasta Rzeszowa w 2019 r.

Lp.	Świadczenia zdrowotne stacjonarne szpitalne (w tym szpitale jednodniowe)	
1.	Kliniczny Szpital Wojewódzki nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie, ul. Szopena 2	Całodobowy
2.	Podkarpackie Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie (prowadzone przez Kliniczny Szpital Wojewódzki nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie)	Całodobowy
3.	Kliniczny Szpital Wojewódzki nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, ul. Lwowska 60	Całodobowy
4.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 1 Szpital Miejski im. Jana Pawła II w Rzeszowie, ul. Rycerska 4	Całodobowy
5.	Szpital Specjalistyczny PROFAMILIA Sp. z o.o., Sp. komandytowa, Rzeszów, ul. Witolda 6b	Całodobowy
6.	Rzeszowskie Centrum Chirurgii Naczyniowej i Endowaskularnej PAKS IX American Heart of Poland Spółka Akcyjna., Rzeszów, ul. ks. Jałowego 8A	Całodobowy
7.	ASKLEPIOS B.P. Sp. z o.o., Rzeszów, ul. Podwisłocze 22a	Całodobowy
8.	Ośrodek Chirurgii Oka prof. Zagórskiego Sp. z o.o., Rzeszów, ul. Moniuszki 8	Jednodniowy
9.	Rzeszowskie Centrum Medyczne Jakubiec – Blajer Ewa w Rzeszowie, ul. Żołnierzy Września (dot. świadczeń udzielanych w Rzeszowie, ul. Kopisto 2)	Jednodniowy
10.	Rzeszowskie Centrum Medyczne Jakubiec – Blajer Ewa w Rzeszowie, ul. Żołnierzy Września (dot. świadczeń udzielanych w Rzeszowie, ul. Jana Pawła II 181)	Jednodniowy
11.	MENISCUS Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Sp. z o. o. w Rzeszowie, ul. Poniatowskiego 4/48 (dot. świadczeń udzielanych w Rzeszowie, ul. Jana Pawła II 181)	Jednodniowy
12.	ORTOVITA Sp.z o. o. w Rzeszowie, ul. Orzechowa 7/2 (dot. świadczeń udzielanych w Rzeszowie, ul. Jana Pawła II 181)	Jednodniowy
13.	VISUM CLINIC Sp. z o. o. w Rzeszowie, ul. Kopisto 2 (dot. świadczeń udzielanych w Rzeszowie, ul. Witolda 6b)	Jednodniowy
14.	VISUM CLINIC Sp. z o. o. w Rzeszowie, ul. Kopisto 2 (dot. świadczeń udzielanych w Rzeszowie, ul. Kopisto 2)	Jednodniowy
15.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lux-Med” Ewa Futyma w Rzeszowie, ul. Jagiellońska 23/3 (dot. Ośrodka Kardiologii Zabiegowej im. Św. Józefa w Rzeszowie, ul. Anny Jagiellonki 17)	Jednodniowy
16.	MRUKMED lek. Beata Madej – Mruk i Partner Sp. partnerska w Rzeszowie, ul. Partyzantów 30a (dot. oddziału onkologii klinicznej i chemioterapii w Rzeszowie, ul. Langiewicza	Jednodniowy
17.	ORTOPEDA Lekarze Ryszard Bielak, Bogusław Rydzak Sp. partnerska w Rzeszowie, ul. Krynicka 1/4 (dot. świadczeń udzielanych w Rzeszowie, ul. Jana Pawła II 181)	Jednodniowy
18.	Centrum Medyczne MEDYK Sp. z o.o., sp. k. w Rzeszowie, ul. Rejtana 53	Jednodniowy
19.	OKO-RES Okulistyczna Spółka Partnerska Lekarzy Klaudiusz Gerke, Anna Popik – Szybist w Rzeszowie, ul. Dominikańska 1A	Jednodniowy

Lp.	Świadczenia zdrowotne stacjonarne inne niż szpitalne	
1.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 1 Zakład Opieki Długoterminowej w Rzeszowie, ul. Lubelska 6	zakład opiekuńczo- lecniczy
2.	Zakład Opiekuńczo – Lecznicy WENTIMED w Rzeszowie, ul. Zenitowa 5	zakład opiekuńczo- lecniczy
3.	Regionalny Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży przy Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim Nr 2 w Rzeszowie, ul. Lwowska 60	zakład rehabilitacji lecniczej
4.	NZOZ Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci w Rzeszowie, ul. Lwowska 132	hospicjum
5.	Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego - Zakład Opieki Paliatywnej w Rzeszowie, ul. Poniatowskiego 4	hospicjum
6.	NZOZ BLUEMED Sp. cywilna w Rzeszowie, ul. Kujawska 5	hospicjum

Podczas kontroli podmiotów leczniczych udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych szpitalnych dokonywano oceny funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych, działalności zespołów oraz komitetów zakażeń szpitalnych oraz prowadzonych przez nich aktywności mających na celu zapobieganie szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych podczas udzielania świadczeń zdrowotnych.

1.1.2. Ogniska epidemiczne w szpitalach

W 2019 roku zgłoszono wystąpienie ośmiu ognisk epidemicznych z podmiotów leczniczych udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń szpitalnych, tj.:

Tab. 3. Ogniska epidemiczne w szpitalach w Rzeszowie w 2019 r.

Szpital	Jednostka organizacyjna szpitala	Rodzaj czynnika biologicznego, który wywołał ognisko epidemiczne	Liczba pacjentów z zakażeniem
Kliniczny Szpital Wojewódzki Nr 1 w Rzeszowie, ul. Szopena 2	Klinika Hematologii	Pseudomonas aeruginosa MBL(+)	3
	Klinika Radioterapii	Grypa typu A	6
Kliniczny Szpital Wojewódzki Nr 2 w Rzeszowie, ul. Lwowska 60	Klinika Chorób Wewnętrznych	Clostridioides difficile	11
	Klinika Chorób Wewnętrznych	Clostridioides difficile	10
	Klinika Chorób Wewnętrznych	Clostridioides difficile	6
	Klinika Chorób Wewnętrznych	Clostridioides difficile	9
	Klinika Intensywnej Terapii i Anestezjologii	Klebsiella pneumoniae NDM	3
	Klinika Chirurgii Ogólnej	Clostridioides difficile	6

Podczas kontroli tematycznych przeprowadzonych w związku z wystąpieniem ognisk epidemicznych stwierdzono, że zespoły kontroli zakażeń szpitalnych podjęły działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w celu unieszkodliwienia źródła zakażenia i przecięcia dróg szerzenia się zakażenia.

W związku z wystąpieniem ogniska *Klebsiella pneumoniae* NDM w Klinice Intensywnej Terapii i Anestezjologii Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, ul. Lwowska 60, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie utrzymywał stały kontakt z kierownictwem szpitala, nadzorował podejmowane działania oraz sprawdzał wykonanie zaleceń i stosowanie się do procedur mających zapobiegać szerzeniu się zakażenia w klinice. Na podstawie poczynionych w toku kontroli obserwacji pracownik Oddziału Epidemiologii zalecił pracownikom szpitala bezwzględne przestrzeganie procedur w zakresie higieny rąk (zasada „nic poniżej łokcia”) oraz przebierania się w szluzach szatniowych przy wejściu lub wyjściu z bloków operacyjnych. O wystąpieniu ogniska został poinformowany Rzecznik Praw Pacjenta.

1.1.3. Działania podejmowane po skargach pacjentów podmiotów leczniczych

W 2019 r. Oddział Epidemiologii rozpatrywał 6 skarg na podmioty leczniczych z terenu miasta Rzeszowa:

- potwierdzona skarga dotycząca warunków panujących w I Klinice Pediatrii i Gastroenterologii Dziecięcej Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, ul. Lwowska 60 – zostały wydane zalecenia oraz wystosowano pismo do dyrektora szpitala, w którym zwrócono uwagę by prace remontowe odbywały się w sposób nie zagrażający zdrowiu pacjentów i nie przyczyniały się do zwiększenia ryzyka wystąpienia zakażeń szpitalnych;
- niepotwierdzona skarga na niedokładne wykonanie dezynfekcji aparatu po poprzedniej pacjentce w mammobusie należącym do MMG Sp.. z o.o. w Rzeszowie, ul. Śnieżna 3;
- potwierdzona skarga na niewłaściwy sposób dystrybucji środków myjąco-dezynfekujących oraz czystościowych w Podkarpackim Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie, ul. Rycerska 2 – kierowniczka firmy sprzątającej została ukarana mandatem karnym w wysokości 200 złotych oraz została wydana decyzja administracyjno-egzekucyjna na poprawę stanu technicznego pomieszczeń magazynowych;
- potwierdzona skarga na warunki sanitarne w związku z pracami remontowymi w pionie pediatrii w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim nr 2 im. Jadwigi Królowej w Rzeszowie,

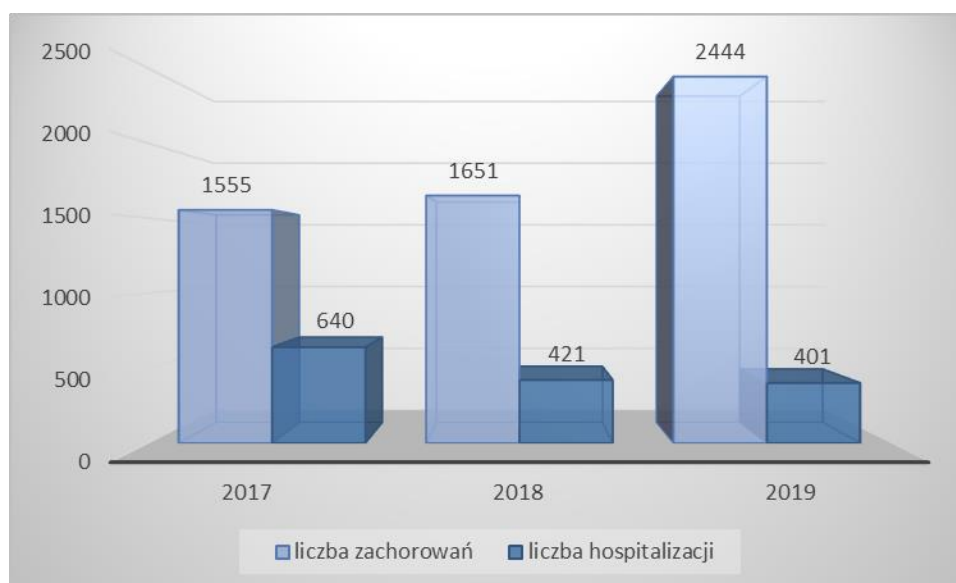
ul. Lwowska 60 – została wydana decyzja administracyjno-egzekucyjna na poprawę stanu technicznego szatni dla pacjentów i osób odwiedzających;

- potwierdzona skarga na sposób postępowania z dializatorami w Stacji Dializ w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim Nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie, ul. Szopena 2 – została wydana decyzja administracyjno-egzekucyjna z trybem natychmiastowej wykonalności;
- niepotwierdzona skarga na sposób postępowania z penami do podawania insuliny w Klinice Neurologii w Klinicznym Szpitalu nr 2 w im. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, ul. Lwowska 60.

1.2. Zwalczanie chorób zakaźnych – nadzór epidemiologiczny indywidualny i zbiorczy

Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi określa wykaz zakażeń i chorób zakaźnych, które podlegają zgłoszeniu do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w przypadku ich podejrzenia lub rozpoznania przez lekarza, względem miejsca rozpoznania.

W 2019 roku wśród mieszkańców Rzeszowa zarejestrowano 2444 przypadki zachorowań na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu, z czego 401 osób wymagało hospitalizacji. Liczba zachorowań wzrosła o 793 przypadki w stosunku do roku 2018, co było spowodowane zwiększoną zapadalnością mieszkańców Rzeszowa na ospę wietrzną.

Wyk. 1. Liczba mieszkańców Rzeszowa, która zachorowała na choroby zakaźne w 2017, 2018 i 2019 roku.

1.2.1. Zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe

W roku 2019 odnotowano umiarkowany wzrost liczby zachorowań na salmonellozy i wzrost liczby hospitalizacji z tego powodu. Nie odnotowano w 2019 roku zachorowań na czerwonkę bakteryjną.

W znacznym stopniu wzrosła zapadalność na wirusowe i bakteryjne zakażenia jelitowe oraz zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, również wśród dzieci do 2 lat. Jednakże mniejsza liczba pacjentów z biegunką o etiologii wirusowej oraz nieokreślonej wymagała hospitalizacji. Jest to prawdopodobnie związane ze zwiększoną zgłaszalnością przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej tego typu jednostek chorobowych, przy jednocześnie łagodniejszym przebiegu zachorowań, przy których wystarczające było leczenie w warunkach domowych.

Tab. 4. Liczba zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych w latach 2017, 2018 i 2019.

Jednostka chorobowa		2017 rok		2018 rok		2019 rok	
		Liczba zachorowań	Liczba hospitalizacji	Liczba zachorowań	Liczba hospitalizacji	Liczba zachorowań	Liczba hospitalizacji
Salmoneloza		80	34	50	24	68	36
Czerwonka bakteryjna		0	---	14	2	0	0
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe		40	37	48	42	71	62
Wirusowe zakażenia jelitowe (rota-, norowirusowe, inne)	ogółem:	217	214	169	121	239	107
	w tym u dzieci do 2 lat:	129	129	77	75	107	61
Biegunka o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem:	53	32	107	14	198	6
	w tym u dzieci do 2 lat:	34	32	35	14	56	5

1.2.2. Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową

W 2019 r. zarejestrowano w Oddziale Epidemiologii 12 ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych. Nadzorem objęto 166 osoby podejrzane o zakażenie ze wspólnego źródła. Dochodzenia prowadzono przy współpracy Oddziału Higieny Żywności i Żywienia oraz Oddziału Higieny Komunalnej:

- 5 ognisk wywołanych przez bakterię *Clostridium difficile* w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie – 4 ogniska w Klinice Chorób Wewnętrznych, Nefrologii i Endokrynologii z Pracownią Medycyny Nuklearnej oraz 1 ognisko w Klinice Chirurgii Ogólnej – w sumie narażonych pacjentów 46, w tym

42 pacjentów z potwierdzonym zakażeniem układu pokarmowego i objawami chorobowymi (biegunka, gorączka);

- ognisko wywołane przez bakterię *Salmonella enteritidis* w Żłobku Troskliwe Misie Katarzyna Szum w Rzeszowie, ul. Zagłoby 8/5. W trakcie dochodzenie epidemiologicznego ustalono, że w sumie narażonych było 26 osób – 20 dzieci oraz 6 osób z personelu. Objawy chorobowe (biegunka, wymioty, bóle brzucha, gorączka) wystąpiły u 14 dzieci z czego 3 było hospitalizowanych. U 10 dzieci badaniem potwierdziło się zakażenie wyżej wymienionym patogenem. Objawy chorobowe wystąpiły również w czwórki rodziców dzieci uczęszczających do żłobka. U żadnego nie potwierdziło się zakażenie bakterią *Salmonella enteritidis*. Nikt z personelu żłobka nie zgłaszał objawów chorobowych świadczących o zakażeniu. Jednak u właścicielki żłobka wyhodowano pałeczki z rodzaju *Salmonella enteritidis*. W związku z charakterem wykonywanej pracy (opiekunka w żłobku) i ryzykiem przeniesienia zakażenia na inne osoby, PPIS w Rzeszowie wydał decyzje nakazującą tej osobie powstrzymać się od wykonywania pracy w w/w żłobku, do momentu uzyskania trzech ujemnych wyników badań laboratoryjnych w kierunku obecności w organizmie pałeczek z rodzaju *Salmonella*. Podczas dochodzenia skontrolowano również blok żywienia w żłobku. Posiłki obiadowe dostarczane były do żłobka przez firmę cateringową, zaś pozostałe posiłki (śniadania, podwieczorki) przygotowywane były przez pracowników żłobka na miejscu. Podczas kontroli w żłobku „Troskliwe Misie” stwierdzono brak środków do dezynfekcji rak i powierzchni, nieprzestrzeganie przez personel żłobka zasad segregacji żywności w lodówce zapobiegającej przenoszeniu się krzyżowemu czynników chorobotwórczych. Pracownicy przygotowujący posiłki nie mieli wiedzy na temat obróbki wstępnej jajek i postępowania z nimi. PPIS w Rzeszowie wydał decyzję nakazującą unieruchomienie przedmiotowego żłobka oraz przeprowadzenie działań polegających na skutecznej dekontaminacji pomieszczeń, sprzętu i zabawek placówki. Nie pobrano próbek żywnościowych do badań – podczas kontroli tylko opakowana zamknięta żywność typu jogurty, serki. Skontrolowano również firmę cateringową, która dostarczała posiłki obiadowe do żłobka. U wszystkich pracowników firmy cateringowej uzyskano ujemne wyniki badań w kierunku zakażenia pałeczkami *Salmonella enteritidis*;
- ognisko wywołane przez wirus *Rota* w mieszkaniu prywatnym – u trójki dzieci wystąpiły objawy chorobowe: biegunka, wymioty, gorączka. Wszystkie były hospitalizowane;
- ognisko wywołane przez bakterię *Salmonella enteritidis* w mieszkaniu prywatnym – u dwóch z trojga domowników wystąpiły objawy zatrucia pokarmowego, tj.: gorączka, biegunka, dreszcze. U obu osób potwierdziło się zakażenie pałeczkami *Salmonella*. Obie

były hospitalizowana. Prawdopodobnie źródłem zakażenia były potrawy z jajek spożywane w różnej postaci poddane nieprawidłowej obróbce termicznej;

- ognisko wywołane przez wirus *Norwalk* w firmie FABRITI w Rzeszowie, ul. Warszawska 28 – u 16 pracowników firmy wystąpiły objawy chorobowe: nudności, biegunka, wymioty, bóle brzucha, gorączka, osłabienie, dreszcze. U dwóch osób badaniem potwierdziło się zakażenie wirusem *Norwalk*.. W sumie nadzorem objęto 21 pracowników firmy. Źródła zakażenia nie ustalono;
- ognisko wywołane przez wirus *Norwalk* – podczas dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że pierwsze objawy chorobowe: biegunka, gorączka, nudności, wymioty, bóle brzucha, dreszcze wystąpiły u zawodniczek i kadry AZS UMCS Lublin uczestniczących w Akademickich Mistrzostwach Polski w piłce siatkowej. Zameldowani byli w Domu Gościnnym „Ela” w Rzeszowie, ul. Dąbrowskiego 12. Posiłki typu śniadania i obiadowe spożywali w Restauracji „Przy Ogrodzie” pod tym samym adresem. Dom gościnny jak i restauracja prowadzone był przez tą samą osobę. W sumie zachorowało 12 zawodniczek i 2 osoby z kadry z czego 5 zawodniczek i 1 opiekun byli hospitalizowani. Wykonane badania u tych osób nie potwierdziły zakażenia wirusem *Norwalk*. Objawy chorobowe wystąpiły również u właścicielki domu gościnnego i restauracji, u jej męża, który w restauracji był kucharzem, córki oraz pani sprzątającej. U właścicielki, dziecka właścicielki, dwóch kucharzy, barmanki oraz kierowcy w badaniu wirusologicznym próbki kału stwierdzono obecność Norowirus GG I/II. Ponadto u osoby sprzątającej w badaniu serologicznym wyhodowano pałeczki *E. coli* typ serologiczny O 104. W związku z powyższym PPIS w Rzeszowie wydał 5 decyzji administracyjnych nakazujących powstrzymanie się od wykonywania prac w restauracji, do momentu uznania przez lekarza za osoby zdrowe mogące pracować z żywnością i mogące wchodzić do obszaru, w którym pracuje się z żywnością w jakimkolwiek charakterze. Przeprowadzona kontrola sanitarna w restauracji wykazała szereg nieprawidłowości w związku z powyższym PPIS w Rzeszowie nakazał w trybie natychmiastowym wstrzymać działalność zakładu w zakresie produkcji i obrotu żywnością;
- ognisko wywołane przez wirusa *Rota* w Prywatnym Przedszkolu MIŚ w Rzeszowie, ul. Niedzielskiego 4. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że ze 106 narażonych dzieci i personelu objawy chorobowe wystąpiły u 20 dzieci i jednej osoby z personelu. Były to: biegunka, gorączka, ból brzucha, wymioty. Badania bakteriologiczne i wirusologiczne wykazały zakażenie wirusem *Rota* u czwórki dzieci oraz zakażenie bakterią *Salmonella enteritidis* u jednego dziecka. Kontrola pomieszczeń przedszkola oraz bloku żywienia nie wykazała nieprawidłowości;

- ognisko wywołane przez wirus *Norwalk* podczas przyjęcia weselnego w Restauracji Folk w Rzeszowie, Rynek 20-23, w którym uczestniczyło 16 osób. Objawy chorobowe takie jak: nudności, biegunka, wymioty gorączka, osłabienie wystąpiły u 6 osób w tym u jednego dziecka. Nikt z osób chorych nie był hospitalizowany. Tylko u pana młodego uzyskano dodatni wynik w kierunku wirusa *Norwalk*. Nadzorem epidemiologicznym objęto również personel restauracji. Skierowano na badania wirusologiczne i bakteriologiczne. U trzech osób z personelu (dwóch kucharzy i jednej barmance) uzyskano dodatnie badania w kierunku wirusa *Norwalk*. W związku z powyższym PPIS w Rzeszowie wydał 3 decyzje administracyjne nakazujące powstrzymanie się od wykonywania prac w restauracji, do momentu uznania przez lekarza za osoby zdrowe mogące pracować z żywnością i mogące wchodzić do obszaru, w którym pracuje się z żywnością w jakimkolwiek charakterze.

Dochodzenia epidemiologiczne oraz informacje z nadzoru nad osobami narażonymi na zakażenie w ognisku są opracowywane i szczegółowo analizowane w ogólnopolskim scentralizowanym systemie elektronicznym „Rejestr Ognisk Epidemicznych”.

Ponadto pracownicy Oddziału Epidemiologii w 2019 r. objęli nadzorem sporadyczne zachorowania i zakażenia bakteriami i wirusami przenoszonymi drogą pokarmową.

1.2.3. Zachorowania na wirusowe zapalenia wątroby

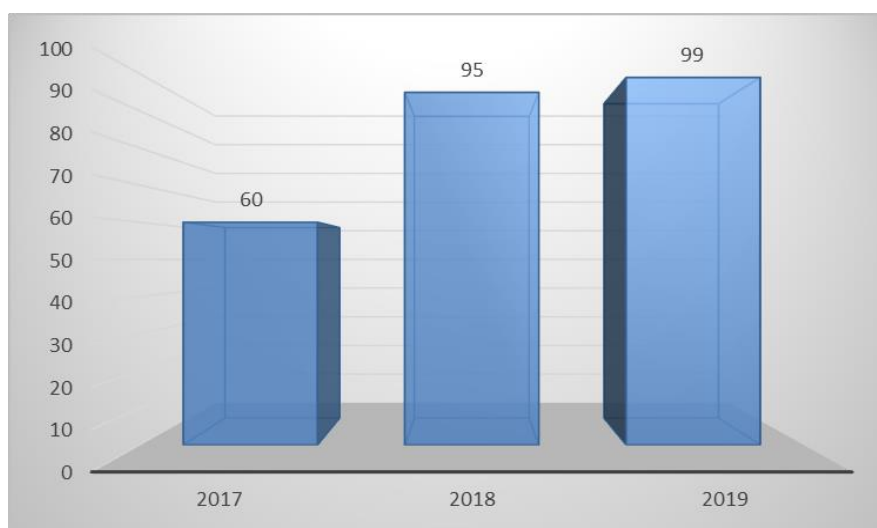
W roku 2019 w Rzeszowie odnotowano 1 zachorowanie na wirusowe zapalenie wątroby typu A, co wskazuje na wyraźną tendencję spadkową zachorowań na tę chorobę w stosunku do lat ubiegłych. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz typu C utrzymują się na podobnym poziomie, co w roku ubiegłym.

Wyk. 2. Zachorowania na wirusowe zapalenia wątroby w latach 2017, 2018 i 2019.

1.2.4. Choroby przenoszone przez kleszcze

Zapadalność mieszkańców Rzeszowa na boreliozę utrzymuje się na podobnym poziomie, jak w roku poprzednim. W większości przypadków borelioza miała postać skórną w postaci tzw. rumienia wędrującego, który jest objawem charakterystycznym dla tej jednostki chorobowej i nie wymaga potwierdzenia zachorowania badaniami laboratoryjnymi. W przypadku rozpoznania przez lekarza tego objawu boreliozy niezwłocznie wdrażana jest antybiotykoterapia. Inne późniejsze postaci boreliozy w zależności od układu zaatakowanego przez krętek *Borrelia* to: postać stawowa lub neurologiczna – rozpoznanie tego typu boreliozy wymaga szczegółowej diagnostyki laboratoryjnej.

Wyk. 3. Liczba przypadków zachorowań na boreliozę w 2017, 2018 i 2019 roku.

Rys. 1. Ukłucie przez kleszcza.

W mieście Rzeszowie nie odnotowano zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu, które jest groźną chorobą przenoszoną przez kleszcze.

1.2.5. Odra

Pomimo bliskiej lokalizacji od granicy wschodniej z Ukrainą, gdzie odra występuje nagminnie, nie zaobserwowano wzrostu liczby zachorowań na tę chorobę wśród mieszkańców miasta Rzeszowa, chociaż zapadalność w kraju wzrosła niemal czterokrotnie w stosunku do roku 2018. Każde podejrzenie zachorowania zgłoszone przez lekarza jest szczegółowo opracowywane i w zależności od wyników przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego prowadzona jest diagnostyka w kierunku odry, mająca potwierdzić lub wykluczyć zachorowanie na tę jednostkę. Ponadto nadzorem obejmowane są osoby z najbliższego otoczenia osoby podejrzanej o zachorowanie na odrę i w razie potrzeby wdraża się szczepienia poekspozycyjne.

1.2.5. Gruźlica

W 2019 roku do Oddziału Epidemiologii wpłynęło 19 zgłoszeń zachorowań na gruźlicę mieszkańców Rzeszowa. Podczas prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych pracownicy objęli nadzorem 137 osób z najbliższego otoczenia wszystkich chorych (członkowie rodziny, uczniowie i nauczyciele ze szkoły, pensjonariusze zakładu, współpracownicy), kierując ich do lekarza rodzinnego celem diagnostyki w kierunku gruźlicy. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w 2019 r. wydał osobom chorym na gruźlicę dwie decyzje nakazujące poddanie się szpitalnemu oraz ambulatoryjnemu leczeniu, do czasu uznania ich przez lekarza prowadzącego za osoby zdrowe. W jednym przypadku konieczne było doprowadzenie chorego do szpitala przez pracowników Oddziału Epidemiologii, z uwagi na brak współpracy ze strony pacjenta.

1.2.6. Grypa

W 2019 roku na terenie miasta Rzeszowa i powiatu rzeszowskiego zarejestrowano 4357 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, 125 osób z powodu ciężkiego przebiegu grypy i powikłań pogrypowych zostało skierowanych do szpitala. U 41 pacjentów, w tym 18 dzieci z miasta Rzeszowa potwierdzono zachorowanie na grypę badaniami molekularnymi. Nie odnotowano zgonów z powodu grypy. W roku 2019 odnotowano ponad dwukrotnie więcej zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, niż w roku ubiegłym (w 2018 roku zarejestrowano 2066 przypadków). Ponadto analiza zgłoszeń zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę z początku 2020 roku (od 01.01.2020 r. do 23.02.2020 r.) wskazuje na to, że liczba zarejestrowanych zachorowań w mieście Rzeszowie i w powiecie rzeszowskim w I kwartale 2020 r. będzie znacznie wyższa niż w latach ubiegłych. Nie jest to trend ogólnopolski, bowiem analiza przebiegu zapadalności i zachorowań na grypę z tych okresów

dotycząca całej Polski wskazuje raczej na tendencję spadkową w liczbie zgłoszeń. Sytuacja w mieście Rzeszowie i powiecie rzeszowskim najprawdopodobniej jest związana z faktem, że w sezonie 2018/2019 oraz 2019/2020 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w celu uskutecznienia prowadzonego nadzoru nad zachorowaniami na grypę przypomniał kierownikom podmiotów leczniczych obowiązki w zakresie zgłaszania zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę oraz w zakresie prowadzenia sprawozdawczości.

Tab. 5. Liczba zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę w I kwartale 2018 r., I kwartale 2019 r. i w okresie 01.01.-23.02.2020 r.

Liczba zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę		
I kwartał 2018 r.	I kwartał 2019 r.	01.01.-23.02.2020 r.
1693	2091	2138

1.2.7. Inne choroby zakaźne

Zaobserwowano wzrost liczby zachorowań na ospę wietrzną o 58%, z 681 przypadków w 2018 roku do 1180 zachorowań w roku 2019. Zachorowalność na tę chorobę wzrasta co kilka lat, z uwagi na tzw. epidemie wyrównawcze. Ospa wietrzna jest powszechnie uważana za łagodną chorobę wieku dziecięcego, jednakże może wywoływać groźne powikłania.

Rys. 2. Ospa wietrzna – wysypka.

Przeciwno ospie wietrznej jest możliwość zaszczepienia się, a w niektórych przypadkach (najczęściej dzieci uczęszczających do żłobków) szczepienie jest obowiązkowe. Szczepienie ponadto jest zalecane wszystkim dzieciom i osobom dorosłym, którzy do tej pory nie chorowali na ospę wietrzną.

Ponadto w mieście Rzeszowie w 2019 roku odnotowano zachorowania na następujące choroby zakaźne:

- Krztusiec – 8 przypadków;
- Szkarlatyna – 131 przypadków;
- Róża – 16 przypadków;
- Różyczka – 8 przypadki;
- Świnka – 8 przypadków;
- Choroba inwazyjna wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* – 3 przypadki;
- Choroba inwazyjna wywołana przez *Haemophilus influenzae* – 1 przypadek;
- Zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych i mózgu – 16 przypadków;
- Jersinioza pozajelitowa – 1 przypadek;
- Listerioza – 1 przypadek;
- Encefalopatia gąbczasta (choroba Creutzfeldta – Jakoba) – 1 przypadek;
- Kiła – 9 przypadków;
- Rzeżączka – 2 przypadki.

1.2.7. Styczność i podejrzenie narażenia na wściekliznę

Pracownicy Oddziału Epidemiologii przeprowadzili 297 dochodzeń, w związku ze zgłoszeniem przez lekarzy pokąsań lub innych ekspozycji na ślinę zwierząt. W celu wykluczenia wścieklizny u zwierzęcia współpracowano ściśle z Powiatowymi Lekarzami Weterynarii.

W przypadkach kiedy obserwacja weterynaryjna nie była możliwa, osoby pokąsane kierowane były do kwalifikacji do szczepienia przeciwko wściekliznie. W 2019 roku zaszczepionych zostało 87 osób z miasta Rzeszowa. Szczepienia odbywają się w Centrum Medycznym w Łąncucie Sp. z o. o., ul. Paderewskiego 5 - w Rzeszowie w żadnym podmiocie leczniczym nie są przeprowadzane szczepienia przeciwko wściekliznie.

1.3. Szczepienia ochronne i dystrybucja preparatów szczepionkowych

Oddział Epidemiologii sprawuje nadzór nad wykonawstwem szczepień w podmiotach leczniczych, w których przeprowadzane są obowiązkowe szczepienia ochronne, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 753). W Polsce szczepieniami obowiązkowymi objęte są dzieci i młodzież do ukończenia 19 roku życia oraz osoby w sposób szczególny narażone na zakażenie.

Zadania Oddziału Epidemiologii w zakresie szczepień ochronnych opierają się na czterech podstawowych zagadnieniach, tj:

- dystrybucji szczepionek do podmiotów leczniczych;
- kontroli tych podmiotów w zakresie przeprowadzania sesji szczepiennych, prowadzenia właściwej i rzetelnej dokumentacji medycznej oraz przestrzegania wymagań higieniczno-sanitarnych;
- rejestracji i opracowywania niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- prowadzenia sprawozdawczości, sporządzania analiz ze stanu uodpornienia i zużycia szczepionek.

1.3.1. Dystrybucja szczepionek

Pracownicy Oddziału Epidemiologii prowadzą magazyn preparatów szczepionkowych zakupionych przez Ministra Zdrowia zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych, przeznaczonych do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych,. Szczepionki transportowane są sukcesywnie z Centralnej Bazy Rezerw Sanitarno–Przeciwepidemicznych w Porębach do magazynów wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych, a następnie dystrybuowane do podległych powiatowych stacji zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem.

Fot. 1. Magazyn szczepionek w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Rzeszowie.

W 2019 r. do magazynu Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Rzeszowie dostarczono preparaty szczepionkowe na łączną kwotę 2 877 929,83 złote.

Szczepionki magazynowane są w Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Rzeszowie w dwóch urządzeniach chłodniczych, wyposażonych w ciągły system monitorowania temperatury z powiadamianiem typu Efento. Powiadamianie o przekroczeniu bezpiecznego zakresu temperatur oraz przerwach w dopływie prądu odbywa się poprzez wiadomości SMS wysyłane do 2 pracowników oraz poprzez wiadomości e-mail.

Tab. 6. Wydania szczepionek z magazynu PSSE w Rzeszowie w 2019 roku.

Rodzaj preparatu	Nazwa szczepionki	Liczba wydanych dawek
przeciwno Haemophilus influenzae	Act – Hib	6277
przeciwno gruźlicy	BCG a 10	2528
przeciwno wirusowemu zapaleniu wątroby typu B dla dzieci	Euvax B 0,5 ml	15010
przeciwno wirusowemu zapaleniu wątroby typu B dla dorosłych	Euvax B 1 ml	138
przeciwno wirusowemu zapaleniu wątroby typu B dla osób dializowanych	Engerix B 1 ml	517
przeciwno błonicy, tężcowi i krztuścowi	DTP	6140
przeciwno poliomyelitis	Imovax Polio	4870
przeciwno błonicy, tężcowi i krztuścowi (acelularny)	Infanrix DTPa	119
przeciwno błonicy, tężcowi i krztuścowi (acelularny) – do szczepienia uzupełniającego	Tdap	3600
przeciwno błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis	Tetraxim, Infanrix IPV	4300
przeciwno błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i Haemophilus influenzae	Pentaxim, Infanrix IPV + Hib	1711
przeciwno odrze, śwince, różyczce	MMR vax Pro	11 181
przeciwno ospie wietrznej	Varilrix,	1339
przeciwno pneumokokom 10-walentna	Synflorix	/9155
przeciwno pneumokokom 13-walentna	Prevenar 13	879
przeciwno tężcowi	Tetana	6081
przeciwno błonicy i tężcowi	Clodivac, DT	3013

1.3.2. Podmioty lecznicze przeprowadzające obowiązkowe szczepienia ochronne

Na terenie Rzeszowa w 2019 r. funkcjonowało w sumie 49 podmiotów realizujących obowiązkowe szczepienia ochronne. Szczepienia przeciwko gruźlicy i wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w pierwszych dniach życia dziecka przeprowadzane są w czterech oddziałach noworodkowych.

W toku kontroli podmiotów w zakresie wykonawstwa szczepień ochronnych pracownicy Oddziału Epidemiologii dokonują szczegółowej analizy dokumentacji dotyczącej szczepień, sprawdzają sposób prowadzenia gospodarki preparatami szczepionkowymi, znajomość przepisów prawa oraz przestrzeganie wymagań higienicznych i sanitarnych podczas sesji szczepiennych.

Kierownicy podmiotów leczniczych sukcesywnie zaopatrują urządzenia chłodnicze, w których są przechowywane szczepionki w ciągły monitoring temperatur z powiadamianiem w przypadku przekroczenia progów alarmowych. Placówki, w których pracownicy Oddziału Epidemiologii w roku 2018 r. zalecili wprowadzenie systemu całodobowego monitorowania, zostały w te urządzenia wyposażone. Jedynie w Centrum Medycznym „Medyk” w Rzeszowie, ul. Rejtana 53 została wydana decyzja administracyjna nakazująca zapewnić ciągły monitoring temperatur w lodówce ze szczepionkami z powiadamianiem na wypadek przekroczenia bezpiecznego zakresu temperatury w urządzeniu chłodniczym lub braku dopływu prądu. Obowiązek ten w roku 2019 został wykonany.

W 2019 roku pracownicy Oddziału Epidemiologii przeprowadzili 5 kontroli doraźnych w podmiotach leczniczych na terenie miasta Rzeszowa w zakresie wykonawstwa szczepień ochronnych:

- 4 kontrole dotyczące osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych, zgłaszanych kilkakrotnie przez podmioty w sprawozdaniach kwartalnych dotyczących szczepień ochronnych według informacji zawartych w kartach uodpornienia;
- kontrola dotycząca zaszczepienia noworodka szczepionką BCG – p/gruźlicy po raz drugi. Noworodek urodzony i zaszczepiony szczepionką BCG oraz szczepionką Euvax – p/ WZW B w Szpitalu Specjalistycznym w Brzozowie. W drugiej dobie życia przetransportowany do Kliniki Noworodków z Pododdziałem Intensywnej Terapii Noworodka Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, celem diagnostyki w kierunku wady serca bez karty uodpornienia. Kierownik wyżej wymienionej Kliniki bazując na danych z karty wypisowej ze szpitala w Brzozowie (w której brak było informacji o szczepieniu) oraz informacji pielęgniarskiej o braku szczepień przeciwko gruźlicy, zlecił ustnie wykonanie tego szczepienia. Położna chcąc odnotować procedurę szczepienia w książeczce zdrowia dziecka, zobaczyła, że

widnieje już wpis dotyczący szczepienia przeciwko gruźlicy w Szpitalu Specjalistycznym w Brzozowie. Kierownik Kliniki, który zakwalifikował noworodka do szczepienia oraz położna, która zaszczepiła dokonali tej czynności bez wglądu do książeczki zdrowia noworodka – jedyne dokumenty ze szpitala w Brzozowie, w którym widniała informacja o odbytym szczepieniu. Wydano zalecenie dotyczące przeszkolenia w trybie pilnym lekarzy kwalifikujących do szczepień oraz personelu szczepiącego noworodki w zakresie „Procedury szczepień BCG” obowiązującej w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim nr 2 w Rzeszowie, ul. Lwowska 60.

1.3.3. Niepożądane odczyny poszczepienne

Zgodnie z definicją niepożądany odczyn poszczepienny (NOP) to niepożądany objaw chorobowy pozostający w związku czasowym z wykonanym szczepieniem ochronnym – w większości przypadków jest to okres 4 tygodni. Art. 21 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nakłada na lekarza, który podejrzewa lub rozpoznaje niepożądany odczyn poszczepienny obowiązek zgłoszenia tego faktu właściwemu państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu.

Zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych do PPIS w Rzeszowie sukcesywnie wzrastała i jest obecnie na bardzo wysokim poziomie. Jest to zasługa w dużej mierze pracowników Oddziału Epidemiologii, którzy systematycznie w tym zakresie edukowali personel przeprowadzający szczepienia ochronne. W 2019 r. do PPIS w Rzeszowie od lekarzy z terenu miasta Rzeszowa i powiatu rzeszowskiego wpłynęło w sumie 125 zgłoszeń niepożądanych odczynów po szczepieniach obowiązkowych i zalecanych. W tej liczbie 113 odczynów miało charakter łagodny w postaci objawów miejscowych (m. in. obrzęk w miejscu wstrzyknięcia, wysypka, ropna krosta) oraz ogólnoustrojowych (gorączka, wymioty, płacz, drgawki, biegunka). Dwanaście odczynów zgłoszono jako odczyny poważne (po szczepieniu preparatami Infanrix Hexa, Prevenar 13, DTP, BCG, Synflorix, Hexacima, Rotarix, Imovax Polio, Act Hib, Clodivac, Tdap, i MMR vax Pro). Zgłoszenia niepożądanych odczynów poszczepiennych dotyczyły w sumie 167 preparatów pobranych z magazynu PSSE w Rzeszowie. W przypadku, gdy dziecko podczas jednej sesji szczepiennej otrzymało więcej niż jeden preparat, a wystąpił niepożądany odczyn o charakterze ogólnoustrojowym, jedno zgłoszenie dotyczy wszystkich szczepionek, które podano, z uwagi na brak możliwości ustalenia przez lekarza, po którym preparacie wystąpił odczyn poszczepienny. Natomiast w sytuacji, gdy odczyn jest tylko miejscowy, szczegółowe zapisy w karcie uodpornienia dziecka, co do miejsca podania danego preparatu pozwalają na precyzyjne określenie, która szczepionka wywołała odczyn.

Tab. 7. Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych i ich udział procentowy w stosunku do liczby dzieci zaszczepionych preparatem z magazynu PSSE w Rzeszowie w 2019 roku.

Nazwa szczepionki	Rodzaj szczepionki	Liczba dawek preparatu, które wywołały niepożądane odczyny poszczepienne	Liczba dzieci zaszczepionych	Udział procentowy odczynów
Tetraxim	przeciwno błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis	10	3572	0,28%
Synflorix	przeciwno pneumokokom	22	10002	0,22%
Infanrix IPV+Hib	przeciwno błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i Haemophilus influenzae	2	636	0,31%
BCG	przeciwno gruźlicy	7	8185	0,09%
Clodivac	przeciwno błonicy, tężcowi	1	2391	0,04%
Prevenar 13	przeciwno pneumokokom	8	904	0,88%
DTP	przeciwno błonicy, tężcowi i krztuścowi	25	6044	0,41%
Euvax B 0,5 ml	przeciwno wirusowemu zapaleniu wątroby typu B	16	14849	0,11%
MMR vax Pro	przeciwno odrze, śwince i różyczce	23	10946	0,21%
Act – Hib	przeciwno Haemophilus influenzae	26	6115	0,43%
Pentaxim	przeciwno błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i Haemophilus influenzae	1	891	0,11%
Infanrix DTaP	przeciwno błonicy, tężcowi i krztuścowi	2	606	0,33%
Imovax Polio	przeciwno poliomyelitis	18	4841	0,37%
Tdap	przeciwno błonicy, tężcowi, krztuścowi	2	3058	0,07%
Varilrix	przeciwno ospie wietrznej	4	1339	0,30%

Każde zgłoszenie niepożądanego odczynu poszczepiennego jest w Oddziale Epidemiologii analizowane, opracowywane i przekazywane do właściwych podmiotów, tj.: Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Państwowego Zakładu Higieny oraz Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, celem ostatecznego zakwalifikowania lub ewentualnego wykluczenia niepożądanego odczynu poszczepiennego.

1.3.4. Analiza stanu uodpornienia dzieci i młodzieży

W 2019 roku obowiązkowym szczepieniom ochronnym podlegało 46 263 dzieci i młodzieży do 19 roku życia, których karty uodpornienia znajdowały się w podmiotach leczniczych na terenie miasta Rzeszowa.

Szczepienia ochronne podlegają corocznie szczegółowej analizie i sprawozdawczości w następującym zakresie:

- stanu uodpornienia trzech pierwszych roczników dzieci podlegających obowiązkowi szczepień;
- stanu uodpornienia dzieci, młodzieży i osób dorosłych;
- liczby kart uodpornienia przechowywanych przez podmioty przeprowadzające obowiązkowe szczepienia ochronne;
- zużycia preparatów szczepionkowych wybieranych z magazynu PSSE w Rzeszowie;
- osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych;
- prowadzenia rejestru osób szczepionych przeciwko wściekliźnie.

Tab. 8. Analiza stanu uodpornienia dzieci w 3. roku życia w latach 2015 – 2019.

Rok analizy	Stan uodpornienia dzieci w 3. roku życia przeciwko:				
	wirusowemu zapaleniu wątroby typu B	błonicy, tężcowi i krztuścowi	poliomyelitis	Haemophilus influenzae	odrze, śwince i różyczce
2015	99,67 %	99,17 %	99,14 %	99,14 %	95,52 %
2016	99,65 %	99,10 %	99,10 %	99,10 %	94,76 %
2017	99,19 %	98,55 %	98,55 %	98,55 %	90,50 %
2018	98,70 %	97,01 %	96,97 %	96,97 %	89,78 %
2019	97,92 %	96,65 %	96,63 %	96,67 %	89,56 %

Z analizy stanu uodpornienia dzieci i młodzieży za rok 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019 wynika, że wyszczepialność dzieci w dalszym ciągu maleje, chociaż spadek ten nie jest tak gwałtowny, jak to było chociażby w latach 2017 i 2018.

W 2019 r. lekarze POZ na terenie działalności PPIS w Rzeszowie zgłosili 363 dzieci z różnych roczników, które nie zostały zaszczepione w ogóle oraz dzieci, które zostały zaszczepione tylko w szpitalu po narodzinach. Odmowa szczepień jest problemem narastającym. Rośnie liczba rodziców, którzy nie wyrażają zgody na szczepienie dziecka od pierwszych dni jego życia, już w szpitalu. Bez wątpienia należy przedsięwziąć kompleksowe działania w celu zwiększenia zaufania do szczepień i polepszenia stanu uodpornienia dzieci.

II. ODDZIAŁ HIGIENY ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

Zasadniczym celem działania Oddziału Higieny Żywności i Żywienia jest zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków produkowanych i wprowadzanych do obrotu. Realizowany jest on poprzez prowadzenie urzędowych kontroli żywności w zakresie spełnienia obowiązujących wymagań higieniczno-sanitarnych oraz pobieranie próbek do badań laboratoryjnych. Nadzór prowadzono w oparciu o obowiązujące przepisy prawne, wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS) i Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę zagrożeń na danym terenie. Działania podejmowane w ramach nadzoru dotyczyły:

- oceny warunków sanitarno-higienicznych i technicznych produkcji, sprzedaży i transportu środków spożywczych, kosmetyków oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- oceny jakości zdrowotnej produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością krajowych oraz importowanych poprzez ocenę wizualną i/lub laboratoryjną próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu,
- monitorowania wycofanej z obrotu żywności oraz wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach systemu wczesnego ostrzegania o pojawiających się produktach niebezpiecznych na rynku (RASFF, RAPEX),
- realizacji zamierzeń zaplanowanych przedsięwzięciach w oparciu o wytyczne GIS.

Na koniec 2019 r. w ewidencji obiektów Oddziału Higieny Żywności i Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie znajdowało się 2015 zakładów żywnościowo-żywnościowych, usytuowanych w obrębie miasta Rzeszowa, z czego 1097 obiektów zostało skontrolowane. Stanowi to ok. 54 % obiektów znajdujących się w ewidencji. Kontrole te zostały przeprowadzone zgodnie z ustalonym rocznym harmonogramem.

W procesie planowania kontroli na 2019r. zostały uwzględnione zagadnienia takie jak:

- ocenę potencjalnego ryzyka, na jakie może być narażona żywność w procesie produkcji lub w obrocie,
- rodzaj produkowanych i wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, w tym ocena jakości zdrowotnej żywności (wyniki badań producenta przeprowadzane w ramach

kontroli wewnętrznej jak również wyniki badań próbek pobranych w ramach urzędowych kontroli żywności i monitoringu),

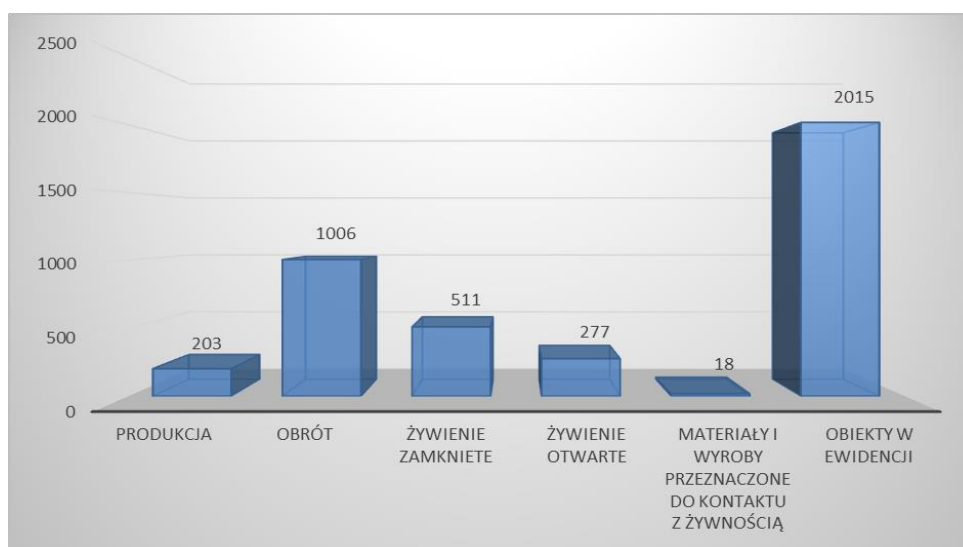
- rodzaj prowadzonej działalności (produkcja żywności, żywienie zbiorowe, obrót),
- znaczenie zakładu oraz zasięg produkcji (liczba konsumentów, znaczenie lokalne, regionalne, przeznaczenie żywności produkowanej w zakładzie, np. dla wrażliwych grup konsumentów),
- strukturę i stan sanitarno-techniczny zakładu,
- ocenę stanu sanitarnego jaką uzyskał zakład w roku poprzednim,
- podjęte w roku poprzednim działania represyjne (mandaty, decyzje),
- przedmiot prowadzonych postępowań administracyjnych, w tym wykonanie obowiązków nałożonych w decyzji, a przede wszystkim terminowość usuwania niezgodności,
- prawidłowość funkcjonowania kontroli wewnętrznej w nadzorowanych zakładach,
- sygnały i interwencje zgłaszane przez konsumentów.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono również kontrole nieuwzględnione w planie. W 2019 r. ich suma wyniosła aż 1104.

Kontrole pozaplanowe to:

- kontrole na wniosek strony,
- kontrole interwencyjne w związku z sygnałami dotyczącymi nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówek,
- kontrole sprawdzające wykonanie wydanych decyzji administracyjnych,
- kontrole tematyczne związane z pobieraniem próbek do badań laboratoryjnych,
- kontrole zadaniowe, np. w ramach tzw. „akcji lato”,
- kontrole w związku z poleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego,
- kontrole w ramach funkcjonowania systemu:
 - ✓ System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF),
 - ✓ Wspólnotowy System Szybkiej Wymiany Informacji (RAPEX).

W na terenie Rzeszowa w ramach nadzoru w 2019 r. wydano 146 decyzji administracyjnych, nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego obiektów, wycofanie z obrotu środka spożywczego wprowadzanego do obrotu po upływie terminu przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości oraz nałożono 127 mandatów karnych na łączną kwotę 25800 zł.

Wyk. 3. Liczba obiektów znajdujących się w ewidencji w 2019 r. na terenie miasta Rzeszowa.

2.1. Ocena stanu sanitarno-technicznego w poszczególnych kategoriach zakładów

2.1.1. Zakłady produkcji żywności

W roku 2019 na terenie miasta Rzeszowa w ewidencji znajdowało się 203 zakłady produkcji żywności, m.in:

- 10 wytwórni lodów,
- 20 automatów do lodów,
- 15 piekarni,
- 15 ciastkarni,
- 9 zakładów garmażeryjnych,
- 2 browary słodowe,
- 2 wytwórnie suplementów diety,
- 1 wytwórnia środków spożywczych specjalnego przeznaczenie żywieniowego,
- 1 wytwórnia makaronów,
- 98 innych wytwórni żywności.

Wśród największych z nadzorowanych zakładów wymienić należy:

- NESTLE w Rzeszowie, ul. gen. Maczka 1,
- KORAL w Rzeszowie, ul. Trembeckiego,
- MAKARONY POLSKIE w Rzeszowie, ul. Podkarpacka 15,
- ICN POLFA RZESZÓW w Rzeszowie, ul. Przemysłowa 2,
- SANOFI AVENTIS w Rzeszowie, ul. Lubelska 52,
- Zakład produkcji kiełków Ek-Mi w Rzeszowie, ul. Broniewskiego 1.

Zakład Nestle w Rzeszowie jest jednym z siedmiu zakładów zlokalizowanych na terenie Polski. Produkowane są w nim wyroby przeznaczone dla niemowląt i małych dzieci. Rocznie z linii produkcyjnej fabryki w Rzeszowie schodzi ponad 100 mln sztuk produktów. Około 34% całej produkcji jest przeznaczonych na eksport, m.in. do Rosji, Francji, Szwajcarii, Czech, Finlandii, na Ukrainę, a także Izraela. Codziennie w rzeszowskim zakładzie wytwarzanych jest prawie 90 ton produktów.

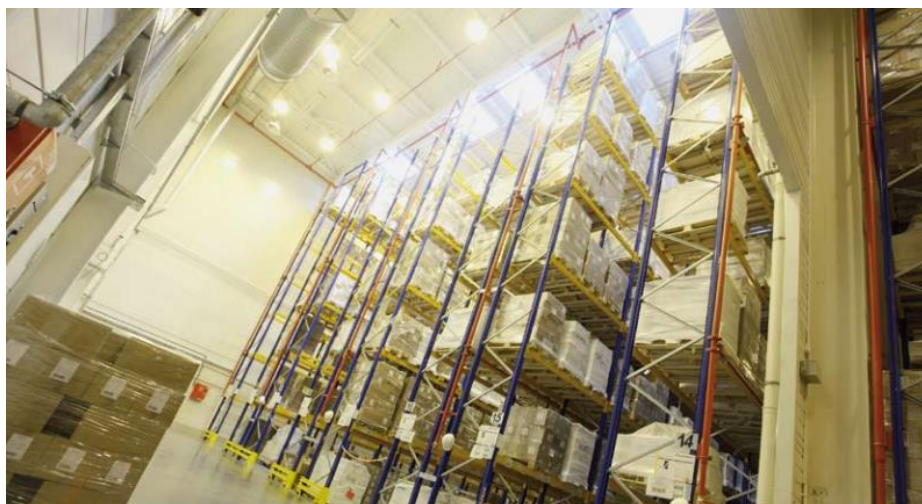
Rys. 3. Produkty dla dzieci firmy Nestle Gerber.

Zakład produkcyjny KORAL produkuje łącznie ponad 400 różnych rodzajów lodów, włączając w to lody gałkowe dla sektora gastronomicznego. Flagowe i najbardziej rozpoznawalne marki to m.in. kultowe Lody Koktajlowe, lody Grand, Oskar, Świderek, Jocker, Solo, Rożki, Torty oraz Rolady Lodowe. Koral we współpracy z MlekoPolem, Oshee produkuje również lody pod niezwykle popularnymi na polskim rynku markami jak: lody Łaciate oraz Oshee Ice.

Rys. 4. Logo firmy KORAL z przykładowymi produktami marki.

Na terenie Rzeszowa znajduje się również dwa zakłady produkujące suplementy diety: ICN POLFA RZESZÓW w Rzeszowie, ul. Przemysłowa 2 oraz SANOFI AVENTIS w Rzeszowie, ul. Lubelska 52. Oba zakłady wyposażone są w nowoczesne urządzenia i linie technologiczne typowe dla produkcji tabletek czy kapsułek. Dzięki zastosowanym systemom jakości w przedmiotowych firmach zapewniona jest najwyższa jakość produktu na każdym etapie jego rozwoju, produkcji, magazynowania, dystrybucji i sprzedaży.

Rys. 5. Zakład Produkcji i Dystrybucji Leków SANOFI AVENTIS w Rzeszowie, ul. Lubelska 52.

W ubiegłym roku skontrolowano 98 zakładów produkcyjnych, co stanowi 48 % w stosunku do wykazanych w ewidencji.

Ocena stanu sanitarnego podczas przeprowadzania kontroli w zakładach produkcyjnych obejmuje: stan techniczny, zaopatrzenie zakładu w wodę, higienę osobistą pracowników i orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych, higienę produkcji, w tym jakość surowców, sposoby postępowania w celu zapewnienia skutecznej ochrony zakładu przed szkodnikami, segregację żywności i ciągłość łańcucha chłodniczego, magazynowanie i dystrybucję. Ponadto sprawdzane jest także znakowanie środków spożywczych oraz całość dokumentacji dotyczącej zakładu. W 2019 r. najczęściej stwierdzanymi niezgodnościami w przedmiotowej grupie obiektów był niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, urządzeń oraz wyposażenia używanego w zakładzie. W związku z powyższym wydano 19 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu technicznego oraz w związku z uchybieniami sanitarnymi nałożono 5 mandatów na łączną kwotę 900 zł. Ponadto skierowano 6 wniosków o ukaranie do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

2.1.2. Zakłady obrotu żywnością

W tej kategorii zakładów znajdowało się 1006 obiektów, m.in.:

- 517 sklepów spożywczych, w tym 38 super- i hipermarketów,
- 125 kiosków spożywczych,
- 129 magazynów hurtowych,
- 29 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 55 środków transportu,
- 151 innych obiektów obrotu żywnością.

W ubiegłym roku skontrolowano 446 obiektów, co stanowi 52 % w stosunku do wszystkich zakładów obrotu żywnością znajdujących się w rejestrze. Najczęściej powtarzające się uchybienia, które były stwierdzane w trakcie kontroli to:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach,
- nieprzestrzeganie łańcucha chłodniczego przy obrocie środkami spożywczymi łatwo ulegającymi zepsuciu,
- brak środków myjących i dezynfekcyjnych,
- brak prawidłowej segregacji żywności w urządzeniach chłodniczych,
- stwierdzenie w obrocie środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości, a także niewłaściwej jakości,
- nieprawidłowa sprzedaż i ekspozycja - żywność narażona na zanieczyszczenie (brak osłon zabezpieczających),
- nieudokumentowana (brak zapisów) lub nieskuteczna kontrola wewnętrzna,
- brak lub nieaktualne badania do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu;

W przypadku zakładów obrotu suplementami diety:

- brak powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego o pierwszym wprowadzeniu do obrotu suplementu diety lub środka specjalnego przeznaczenia,
- nieprawidłowe znakowanie i prezentacja produktów wprowadzanych do obrotu za pośrednictwem internetu.

Za stwierdzone uchybienia sanitarne w 67 przypadkach ukarano grzywną w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 11900 zł. Ponadto wydano 60 decyzji administracyjnych w celu wyegzekwowania poprawy stanu technicznego. W 2019 r. w tej grupie obiektów skierowano 4 wnioski o ukaranie do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

2.1.3. Zakłady żywienia zbiorowego otwartego

W tej kategorii zakładów na terenie Rzeszowa na koniec 2019 r. w ewidencji znajdowało się 511 obiektów. Wśród tych zakładów zostało skontrolowane 279 lokali, co stanowi 54 %.

W trakcie kontroli ww. obiektów szczególną uwagę zwracano na:

- stan sanitarno-techniczny i porządkowy (otoczenia zakładu, pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych i socjalnych, maszyn, urządzeń, środków transportu),
- pochodzenie środków spożywczych,
- warunki przechowywania (surowców, półproduktów, innych składników żywności),
- prawidłowość i skuteczność przeprowadzanych procesów mycia i dezynfekcji maszyn, urządzeń, sprzętu,
- warunki magazynowania i ekspedycji produktów gotowych,
- stan higieny i zdrowotności pracowników biorących udział w procesie produkcji lub obrocie żywnością,
- etykiety i sposoby znakowania,
- prowadzenie dokumentacji i zapisów dotyczących stosowania systemów kontroli wewnętrznej, w tym systemu HACCP oraz realizacji zasad GHP,
- sposób postępowania z odpadami pochodzenia zwierzęcego kategorii 3.

W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzonych w tej grupie obiektów najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- nieprawidłowy stan sanitarny i techniczny pomieszczeń zakładów,
- zniszczony i brudny sprzęt pozostający w kontakcie z żywnością,
- niewłaściwe zabezpieczenie zakładu przeciw owadom,
- artykuły spożywcze niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- brak zapisów w ramach obowiązujących systemów GMP i HACCP,
- brak aktualnych badań do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- niedostosowanie zakresu produkcji do możliwości technicznych w zakładzie.

Za stwierdzone uchybienia sanitarne w 51 przypadkach karano grzywną w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 11700 zł. Ponadto wydano 59 decyzji administracyjnych w celu wyegzekwowania poprawy stanu technicznego w zakładach, w tym 5 decyzji nakazujących wstrzymanie działalności w zakresie produkcji posiłków.

2.1.4. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

W tej kategorii zakładów w ubiegłym roku znajdowało się 277 obiektów, m.in.:

- stołówki pracownicze,
- bufety przy zakładach pracy,
- bloki żywienia w szpitalach, w tym w systemie cateringowym,
- kuchnie niemowlęce,
- bloki żywienia w domach opieki społecznej,
- bloki żywienia w żłobkach,
- stołówki w szkołach i przedszkolach, w tym żywienie w systemie cateringowym.

Ocena stanu sanitarnego podczas kontroli w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego obejmuje obszary tożsame z zakładami żywienia zbiorowego otwartego.

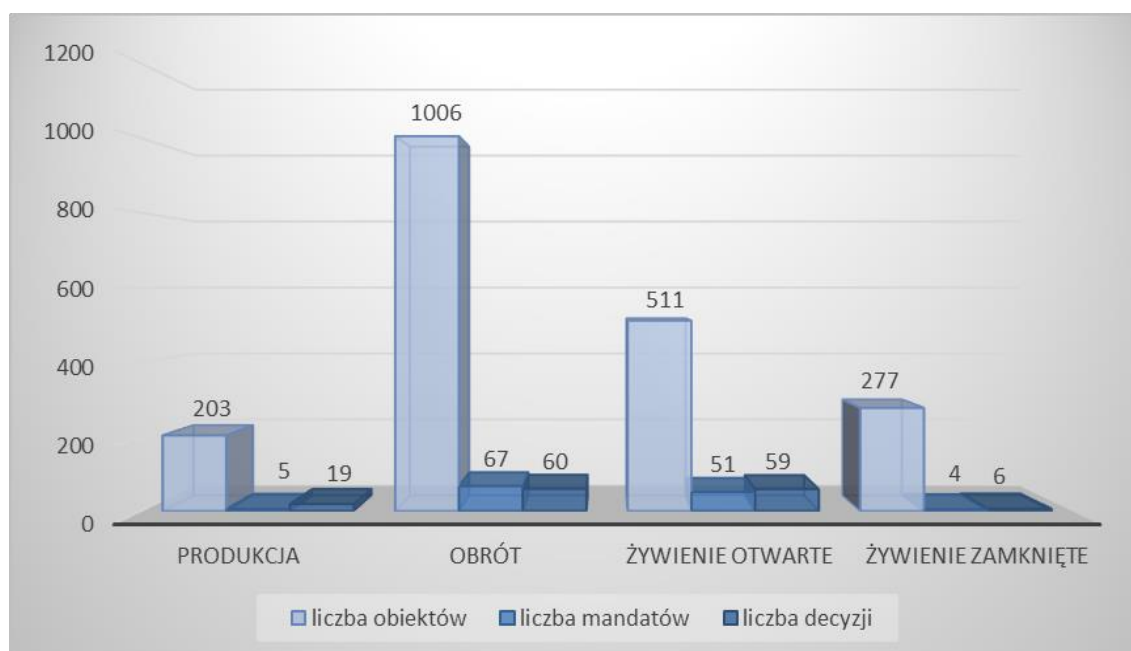
Na terenie miasta Rzeszów funkcjonuje 12 ośrodków leczenia, które prowadzą żywienie pacjentów. Produkcja posiłków w kuchniach własnych prowadzona jest w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim w Rzeszowie, ul. Chopina 2, Szpitalu Wojewódzkim nr w 2 w Rzeszowie, ul. Lwowska 60 oraz w Szpitalu Miejskim w Rzeszowie, ul. Rycerska 4 oraz Hospicjum dla Dzieci w Rzeszowie, ul. Lwowska 132. W pozostałych nadzorowanych zakładach leczenia tj.

- Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc w Rzeszowie, ul. Rycerska 2,
 - Zakład Opiekuńczo–Lecznicy w Rzeszowie, ul. Lubelska 6,
 - Oddział Paliatywny Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie, ul. Poniatowskiego 4,
 - Szpital Specjalistyczny PROFAMILIA w Rzeszowie, ul. Witolda 6B,
 - Rzeszowskie Centrum Chirurgii Naczyniowej i Endowaskularnej w Rzeszowie, ul. Ks. Jałowego 10,
 - Klinika Kardiologii Zabiegowej w Rzeszowie, ul. Anny Jagiellonki 17,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BLUMED w Rzeszowie, ul. Kujawska 5
 - Ośrodek Chirurgii Oka prof. Zagórskiego Sp. z o.o. Rzeszów ul. Moniuszki 8;
- prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym.

Tab. 8. Postępowania administracyjne w obiektach leczniczych w 2019 r.

Lp.	Zakłady	Liczba zakładów				Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Liczba nałożonych mandatów /na kwotę
		Nadzorowanych	Skontrolowanych	Z nieprawidłowościami			
				dot. wymagań higieniczno-sanitarnych	dot. żywienia pacjentów		
1.	Szpitala z żywnością we własnym zakresie	4	3	2	0	2 dec. techniczne	0
2.	Szpitala z żywnością w systemie cateringowym	8	6	0	0	0	0

W sumie w ubiegłym roku skontrolowano 274 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, co stanowi 82 % w stosunku do wykazanych w ewidencji. W 2019 roku nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1300 zł oraz wydano 6 decyzji administracyjnych, mających na celu wyegzekwowanie poprawy stanu technicznego w zakładach.

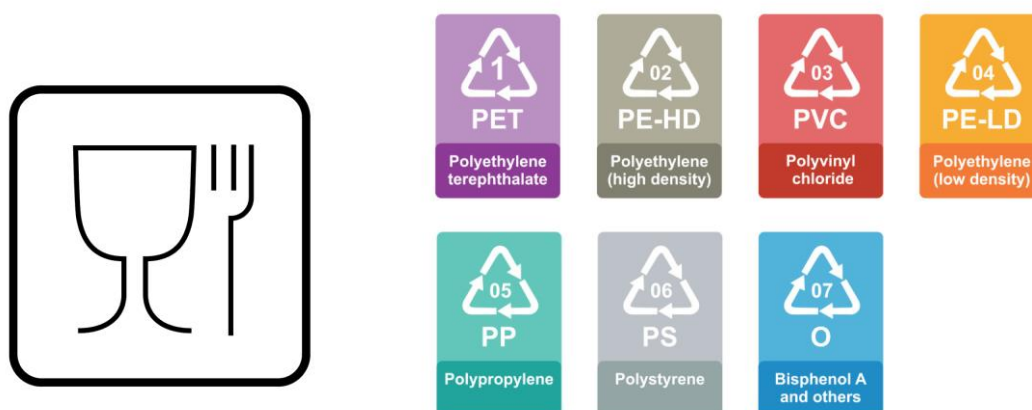

Wyk. 4. Liczba obiektów, liczba nałożonych mandatów karnych oraz wydanych decyzji administracyjnych w 2019 r. na terenie miasta Rzeszowa.

2.2. Nadzór nad wytwórniami i zakładami wprowadzającymi do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

W Rzeszowie znajduje się 11 zakładów wytwarzających materiały i wyroby do kontaktu z żywnością. Zakłady te prowadzą działalność w zakresie:

- produkcji opakowań do żywności typu woreczki foliowe, opakowania z papieru i tektury,
- wykrawania i konfekcjonowania chusteczek gastronomicznych, papieru śniadaniowego i opakowaniowego,
- produkcji obudów do maszynek do mięsa oraz szatkownic,
- produkcji zespołów mielących w maszynkach do mięsa oraz produkcji części do krajalnic,
- produkcji wyrobów metalowych do kontaktu z żywnością,
- produkcji elektronicznego sprzętu gospodarstwa domowego.

Rys. 6. Znakowanie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz ich rodzaju.

W trzech z powyższych zakładów zostały przeprowadzone kontrole. W trakcie kontroli egzekwowano utrzymanie dobrego stanu sanitarnego w pomieszczeniach produkcyjnych, jak również przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz identyfikowalności i identyfikacji produktów.

2.3. Nadzór nad zakładami produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami

W tej kategorii w ewidencji ujęto 25 obiektów, w tym: 10 zakładów produkujących i konfekcjonujących kosmetyki. W 2019 r. skontrolowano 3 zakłady produkujące i konfekcjonujące kosmetyki, pod kątem oznakowania opakowań.

Największymi firmami na terenie Rzeszowa produkującymi kosmetyki są Sanofi Aventis oraz Sylveco. Zakład Sanofi-Aventis specjalizuje się w produkcji dermokosmetyków. Są to preparaty marki Emolium oraz Iwostin. Zakład produkcji kosmetyków Sylveco produkuje kosmetyki pod czterema markami: Sylveco, Sylveco dla dzieci, Biolaven i Vianek.

2.4. Nadzór nad importowanymi i eksportowanymi środkami spożywczymi i materiałami do kontaktu z żywnością

W 2019 r. przeprowadzono 45 kontroli sanitarnych, w trakcie których oceniono 150 partii produktów środków spożywczych oraz 40 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W czasie kontroli dokonano przeglądu i oceny dokumentacji przewozowej (w tym dotyczącej jakości zdrowotnej sprowadzanych artykułów), oględzin importowanych partii towarów oraz warunków transportu, oględzin środków transportu. Wydano 45 świadectw o braku zastrzeżeń do jakości zdrowotnej. Świadectwa wydawano na podstawie przedłożonej dokumentacji dotyczącej jakości zdrowotnej (certyfikatów zdrowia władz sanitarnych z kraju producenta, wyników badań laboratoriów PIS, świadectw i wyników analiz producentów, oględzin partii towarów, oceny warunków transportu). W ww. okresie importerzy sprowadzili środki spożywcze z: RPA, Tajlandii, USA, Argentyny, Turcji, Chile, Indonezji, Kostaryki, Chin, Malezji, Mołdawii, Peru, Wietnamu, Gruzji, Iranu, Białorusi. Ponadto w 2019 r. przeprowadzono 15 kontroli towarów eksportowanych.

2.5. Ocena jakości zdrowotnej żywności na podstawie wyników badań próbek żywności pobranej w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu

Nadzór nad jakością środków spożywczych sprawowany jest poprzez systematyczną kontrolę jakości zdrowotnej produktów wprowadzanych do obrotu. W 2019 r. pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności oraz monitoringu 474 próbki żywności. Były to działania wynikające z realizacji ogólnego planu poboru próbek określonego przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na podstawie wskazań Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w przypadku podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych i interwencji od konsumentów wpływających do PSSE. Najczęściej wykonywane badania żywności dotyczą oceny zanieczyszczeń mikrobiologicznych, obecności metali ciężkich, pozostałości pestycydów, mykotoksyn oraz badań w kierunku organoleptyki. Ogólnie z pobranych 474 próbek zakwestionowanych zostało 14, co stanowi 3% wszystkich próbek.

Tab. 9. Próbki zakwestionowane w 2019 r.

Lp.	Rodzaj próbki	Przyczyny zakwestionowania	Podjęte działania
1	papryka czerwona „Ramiro”	ocena organoleptyczna (zmieniony smak i zapach)	produkt wycofano z obrotu
2	ryz jaśminowy	ocena organoleptyczna (zanieczyszczenie biologiczne)	przekazanie do PSSE w Sochaczewie
3	schab wieprzowy bez kości	ocena organoleptyczna (nieświeży, nieswoisty zapach)	przekazanie do IW
4	woda źródlana „Alfred” niegazowana	ocena organoleptyczna (zanieczyszczenie fizyczne)	pobrano do badań próbkę u producenta - nie kwestionowana
5	suplement diety CHLORELLA	nieprawidłowe znakowanie	znakowanie zostało poprawione; wystosowano wnioski o ukaranie do WSSE w Rzeszowie
6	jaja kurze (6 prób)	badania mikrobiologiczne (Salmonella)	przekazanie do IW
7	mleko pasteryzowane	ocena organoleptyczna (niewłaściwy zapach i smak)	przekazanie do IW
8	herbatki dla dzieci (2 próbki)	nieprawidłowe znakowanie	przekazanie do PSSE w Warszawie

Na podstawie prowadzonych badań żywności produkowanej i oferowanej do sprzedaży wynika, że jakość zdrowotna produktów spożywczych, jest zadowalająca. Świadczy o tym mały procent próbek kwestionowanych w stosunku do ogólnej liczby pobranych.

2.6. Działania podejmowane w związku z interwencjami konsumentów

Interwencje do Oddziału Higieny Żywności i Żywnienia zostały zgłaszane telefonicznie, pisemnie lub osobiście. Wśród zgłaszanych skarg dominowały zgłoszenia anonimowe.

W 2019 r. na terenie Rzeszowa przeprowadzono 162 kontrole interwencyjne, w tym:

- 101 interwencji w zakładach obrotu żywnością,
- 48 w zakładach żywienia zbiorowego, w tym 7 zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- 13 w zakładach produkcji żywności.

Kontrole w przedmiotowych zakładach potwierdziły zasadność 68 zgłoszeń. Interwencje dotyczyły przede wszystkim nieprawidłowego stanu technicznego i sanitarnego obiektów, wprowadzania do obrotu żywności niewłaściwej jakości zdrowotnej, po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, a także występowania dolegliwości po spożyciu posiłków w zakładach żywieniowych.

2.7. Współpraca z innymi jednostkami kontrolującymi oraz mediami

W roku 2019 Oddział Higieny Żywności i Żywienia uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności współpracowała na mocy stosownych porozumień z:

- Inspekcją Weterynaryjną,
- Inspekcją Farmaceutyczną,
- Inspekcją Handlową,
- Państwową Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych,
- Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

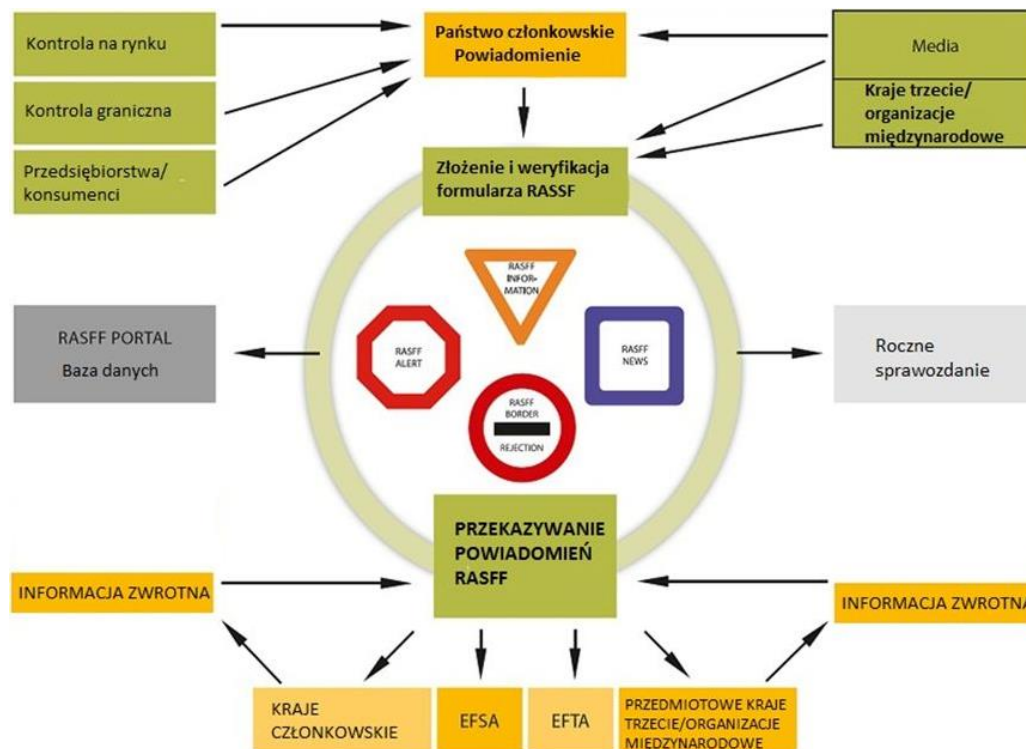
Zgodnie z zawartymi porozumieniami prowadzono m.in. wspólne działania nadzоровe w podległych obiektach, wymieniano listy obiektów nadzorowanych przez poszczególne inspekcje, przekazywano wyniki badań kwestionowanych produktów lub zawierających uwagi do znakowania oraz informacje dotyczące naruszeń przepisów prawa w zakresie bezpieczeństwa żywności.

W roku 2019 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie na swojej stronie internetowej na bieżąco informował o zagrożeniach związanych z bezpieczeństwem żywności przekazując m.in. ostrzeżenia publiczne dotyczące żywności. Na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie dostępne są również najnowsze informacje ważne dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi (aktualności, ogłoszenia, komunikaty) oraz adres poczty elektronicznej i numer telefonu alarmowego, na które petenci mogą bezpośrednio kierować swoje interwencje, wnioski i zapytania. Wszystkie takie kwestie są rozpatrywane w taki sam sposób jak sprawy przesyłane w formie papierowej.

2.8. Działania podejmowane w związku z powiadomieniami otrzymywanymi w ramach funkcjonowania systemu RASFF i RAPEX

RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) to europejski system szybkiego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i paszach obowiązujący we wszystkich krajach Unii, państwach Europejskiego obszaru Gospodarczego, a także w krajach trzecich i organizacji międzynarodowych po podpisaniu umów o wzajemności i poufności. Struktura RASFF zbudowana jest na zasadzie sieci. Każdy kraj uczestniczący w systemie ma na swoim terenie krajowy punkt kontaktowy mający łączność z centralnym punktem. Każdy punkt ma własną skrzynkę poczty e' mail. Kraj uczestniczący w systemie jest zobowiązany do natychmiastowego wysłania informacji o zagrożeniu do centralnego punktu kontrolnego. Wysłane dane są weryfikowane przez Komisję RASFF, a następnie tworzony jest dokument

posiadający: stronę główną zawierającą typ powiadomienia i potencjalnego zagrożenia, powiadomienie w oryginalnej wersji językowej wraz z tłumaczeniem na język angielski, dołączone, dokumenty (np.: certyfikaty, raporty z badań) i kod identyfikacyjny. W roku 2019 otrzymano w sumie 48 powiadomień w ramach systemu RASFF, w tym 39 powiadomień alarmowych, 7 powiadomień informacyjnych i 2 powiadomienia NEWS.

Rys. 7. Kontrola urzędowa jakości zdrowotnej żywności – system RASFF.

System RAPEX to Wspólnotowy System Szybkiej Informacji (RAPEX), działający na obszarze Jednolitego Rynku Unii Europejskiej, którego celem jest szybka wymiana informacji między Komisją Europejską a państwami członkowskimi UE na temat produktów nieżywnościowych mogących stanowić zagrożenie dla konsumentów, a także na temat środków podjętych przez poszczególne państwa wspólnoty, mających na celu wyeliminowanie zagrożenia dla konsumentów przez ograniczenie lub zakaz wprowadzania danego produktu na rynek. Wymiana informacji następuje za pośrednictwem Narodowych Punktów Kontaktowych.

W ramach działalności Oddziału Higieny Żywności i Żywienia powiadomienia RAPEX, dot. kosmetyków. W 2019 r. nie wpłynęło żadne powiadomienie RAPEX.

2.9. Działania podejmowane w ramach nadzoru nad suplementami diety

Na szczególną uwagę zasługują zagadnienia związane z suplementami diety. W dobie dużego zainteresowania społeczeństwa zdrowym stylem życia, znacząco wzrasta spożycie suplementów diety, co przekłada się na zwiększoną działalność przedsiębiorców w zakresie ich produkcji i obrotu. Kontrole obejmowały warunki produkcji, zastosowane surowce, właściwą kwalifikację produktów do grupy suplementów diety oraz ich oznakowanie. Z uwagi na szczególny charakter tej grupy środków spożywczych podejmowane działania obejmują także analizę treści przekazywanych konsumentom w trakcie prowadzonego obrotu. Ocenie poddawane są zarówno informacje zamieszczane przez producentów na etykietach suplementów diety, a także prezentacje zamieszczane na stronach internetowych gdzie oferowane są do sprzedaży omawiane środki spożywcze.

W 2019 r. na terenie miasta Rzeszowa poddano ocenie 64 produkty oferowane do sprzedaży za pośrednictwem sklepów internetowych stwierdzając nieprawidłowości we wszystkich przypadkach. Ponadto oceniono treści zamieszczone na etykietach 33 suplementów diety – nieprawidłowości stwierdzono w odniesieniu do 28 z nich. W wyniku stwierdzonych niezgodności prowadzone były postępowania administracyjne zmierzające do usunięcia uchybień, a także niezależnie od nich do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego kierowane były wnioski o nałożenie na przedsiębiorców grzywny.

Działania takie mają na celu uchronienie konsumenta, przed wprowadzaniem w błąd co do właściwości oferowanych do sprzedaży suplementów diety, w tym przed przypisywaniem im właściwości leczniczych.

Ponadto, w ramach sprawowanego nadzoru, w odniesieniu do 3 produktów wydano decyzje nakazujące wstrzymanie wprowadzania ich do obrotu do czasu zakończenia postępowania prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego, mającego na celu ustalenie czy dany produkt spełnia kwalifikacje określone dla grupy suplementów diety.

Z uwagi na wciąż rosnące zainteresowanie konsumentów suplementami diety oraz wiążącą się z nim bardzo dużą skalą na jaką wprowadzane są one do obrotu, kontrola zgodności oferowanych suplementów diety z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego wymaga stałego zwiększania nakładu pracy w tym zakresie.

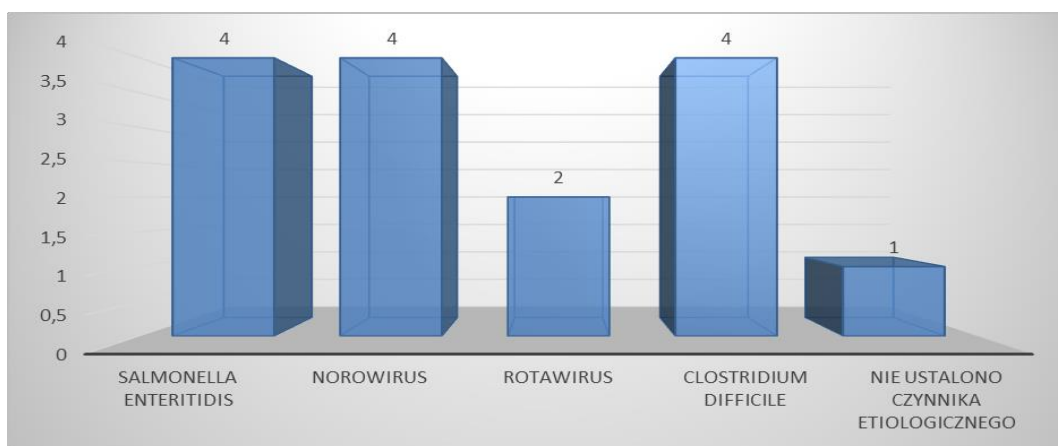
2.10. Działania dodatkowe podejmowane w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem środków spożywczych

2.10.1. Zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa

W 2019 r. z terenu Rzeszowa przekazano do prokuratury 1 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa w związku z podejrzeniem zatrucia pokarmowego salmonella w prywatnym żłobku w Rzeszowie.

2.10.2. Postępowanie w przypadku zatruc pokarmowych

W bieżącym roku zostało zgłoszone 15 przypadków zbiorowego zatrucia pokarmowego.

Wyk. 5. Liczba zgłoszeń zatruc pokarmowych dla poszczególnych czynników etiologicznych w 2019 r.

2.10.3. Działania dotyczące wzmożonego nadzoru sanitarnego w okresie wycieczek letnich – tzw. „akcja lato”

W sezonie letnim, tj. od maja do sierpnia 2019 r. wzmożono nadzór w zakładach żywnościowo-żywnościowych atrakcyjnych turystycznie, bądź znajdujących się na trasach turystycznych. W celu większej skuteczności kontroli czynności przeprowadzane były poza godzinami pracy urzędu lub w dni wolne od pracy. W 2019 r. przeprowadzono w sumie 94 kontrole sanitarne. W związku z podjętymi czynnościami wydano 10 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego oraz nałożono 8 grzywien w drodze mandatów karnych na łączną kwotę 1600 zł oraz wstrzymano działalność jednego zakładu w zakresie produkcji posiłków. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- obecność na stanie magazynowym żywności po upływie terminu przydatności do spożycia,
- zniszczone ściany,

- brak czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brudne naczynia i sprzęt używany w zakładzie,
- brak siatki zatrzymującej owady w drzwiach od strony zaplecza,
- zniszczone szafki na sprzęt.

Tab. 10. Porównanie dot. przeprowadzonych kontroli w ramach „akcji lato” w 2018 r. i 2019 r.

	2018 r.	2019 r.
Liczba kontroli: w tym	46	94
Restauracje	13	23
Bary	19	9
Zakłady małej gastronomii	11	9
Wytwórnice ciast i lodów	1	0
Automaty do produkcji lodów	1	6
Inne („ogródki letnie”, sklepy)	1	47
Liczba decyzji	4	10
Liczba wydanych decyzji o unieruchomieniu zakładów	-	1
Liczba mandatów karnych	3/1200 zł	8/1600 zł
Liczba spraw z art. 103 ustawy o bezp. żywności i żywienia skierowanych do PPWIS	-	1

2.10.4. Działania podejmowane w ramach sprzedaży grzybów świeżych i suszonych

Wzorem lat ubiegłych prowadzono wzmożone czynności nadzоровe i profilaktyczne w miejscach obrotu grzybami dzikorosnącymi lub ich przetworami. Działania podejmowane w ramach urzędowej kontroli żywności miały na celu przede wszystkim sprawdzenie, czy przestrzegane są wymagania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy (Dz. U. z 2011, Nr 115, poz. 672). Ustalono, że osoby zarządzające targowiskami posiadają uprawnienia klasyfikatora grzybów świeżych i codziennie w godzinach porannych dokonują oceny grzybów oraz wystawiają stosowny atest.

W celu uniknięcia zatrucia grzybami w sezonie grzybowym w 2019 r. dyżury pełnili klasyfikatorzy, zatrudnieni w Inspekcji, którzy udzielali osobom zainteresowanym porad w zakresie przynależności gatunkowej grzybów świeżych, rosnących w warunkach naturalnych, zbieranych na potrzeby własne. W 2019 r. dokonano 4 konsultacji w PSSE

w Rzeszowie, w trakcie których zostały ocenione gatunki: podgrzybek brunatny, borowik szlachetny, maślak zwyczajny, podgrzybek zajęczek, podgrzybek złotawy, mleczaj rydz.

Dodatkowo przed sezonem grzybowym uaktualniono stronę internetową o informacje dotyczące tematyki grzybów i podano do wiadomości petentów godziny dyżurów klasyfikatorów grzybów.

2.10.5. Działania podejmowane ramach ASF - Afrykańskiego Pomoru Świń

Afrykański pomór świń (African swine fever, ASF) znajduje się na liście chorób Międzynarodowego Urzędu ds. Zdrowia Zwierząt (World Organisation for Animal Health, OIE) podlegających obowiązkowi zgłaszania i urzędowego zwalczania. Jest to wyjątkowo groźna, nieuleczalna, wysoce zakaźna i zaraźliwa, wirusowa choroba świń domowych wszystkich ras oraz dzików. Rezerwuarem wirusa mogą być dziki europejskie, dzikie świnie afrykańskie (bush pigs), guźce (wart hogs) oraz kleszcze z gatunku *Ornithodoros*. Pozostałe gatunki zwierząt są na zakażenie wirusem i Asfivirus (ASFV) niewrażliwe.

Postępowanie przy podejrzeniu ASF reguluje ustawodawstwo krajowe i unijne. Dotychczas nie opracowano szczepionki przeciw ASF. Aktualnie zwalczanie choroby odbywa się wyłącznie metodami administracyjnymi poprzez wybijanie zwierząt chorych oraz znajdujących się w strefie zapowietrzonej. Ponadto niezbędny jest niezwykle ścisły nadzór nad przejściami granicznymi, w portach i na lotniskach. Należy również konfiskować i unieszkodliwiać żywność oraz odpadki pokonsumpcyjne w samolotach, statkach i wagonach restauracyjnych oraz żywność przewożoną przez wschodnią granicę w bagażu podróżnych oraz bezwzględnie przestrzegać zakazu stosowania zlewek kuchennych w żywieniu świń.

Ze względu na przypadki nielegalnych i negatywnych praktyk i czynności w zakresie przemieszczania świń, mięsa wieprzowego i innych produktów pozyskanych od świń podjęto współpracę z Inspekcją Weterynaryjną, w celu wykrycia i eliminacji procederu wprowadzania do obrotu mięsa niewiadomego pochodzenia, w szczególności dziczyzny. W związku z powyższym w 2019 r. przeprowadzono 534 kontrole, w trakcie których sprawdzano pochodzenie mięsa, w szczególności dziczyzny oraz zagospodarowanie odpadów kat. 3.

DROGI ZAKAŻENIA

Wirus ASF może rozprzestrzeniać się poprzez kontakt z zakażonymi zwierzętami, ich odchodami lub padliną, a także przez:

Ugryzienie zakażonego kleszcza

Kontakt z obiektami skażonymi wirusem (jak odzież, pojazdy)

Spożycie mięsa z zarażonych zwierząt (w odpadach kuchennych, paszach)

Rys. 8. Drogi zakażenia ASF.

III. ODZIAŁ HIGIENY PRACY

3.1. Nadzór nad obiektami znajdującymi się w ewidencji

Do zadań Oddziału Higieny Pracy w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

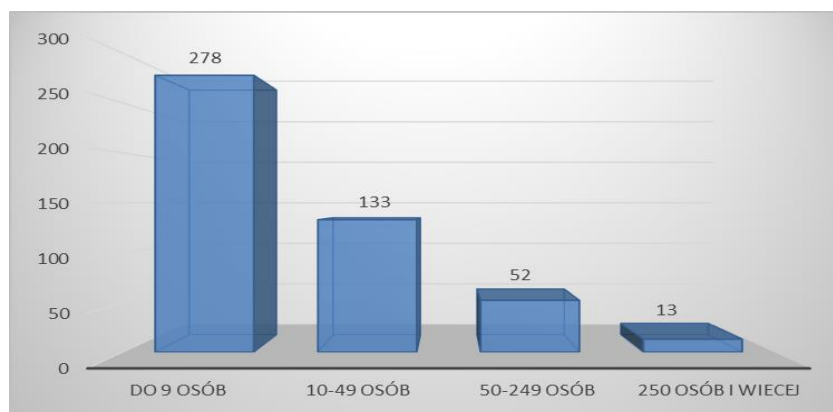
Rys. 9. Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej.

Działalność kontrolna obejmuje również zagadnienia dotyczące m.in. nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi, detergentami, prekursorami narkotyków grupy 2 i 3, produktami biobójczymi, czynnikami biologicznymi i rakotwórczymi występującymi w środowisku pracy oraz realizacji zakazu wprowadzania do obrotu produktów co do których zachodzi podejrzenie, że są środkami zastępczymi.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego na 2019 rok, nadzór w dziedzinie higieny pracy był prowadzony głównie w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, postępowań administracyjnych dotyczących chorób zawodowych, nadzoru nad warunkami pracy oraz wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami, przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, nadzoru nad produktami biobójczymi i detergentami oraz prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3. Sprawowanie skutecznego nadzoru w zakresie egzekwowania przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych oraz prowadzenie działań administracyjnoprawnych w trybie obowiązujących przepisów mając na celu wyeliminowanie tych produktów.

W 2019 roku w ewidencji obiektów na terenie miasta Rzeszowa pozostających pod nadzorem Oddziału Higieny Pracy było 485 zakładów, z których skontrolowano 222, zatrudniające 19720 osób.

W nadzorze z zakresu higieny pracy znajdują się również duże zakłady pracy zatrudniające 250 i więcej osób. Takie obiekty wymagają większej ilości czasu na przeprowadzenie kontroli a tematyka występujących w nich zagadnień jest bardzo różnorodna, obejmująca zagadnienia nie tylko z zakresu higieny pracy, lecz również dotyczy pozostałych zagadnień będących w zakresie Inspekcji Sanitarnej.

Wyk. 6. Liczba zakładów pracy w ewidencji z podziałem na ilość zatrudnionych pracowników w Rzeszowie w 2019 roku.

W ramach prowadzonego nadzoru w 2019 roku przeprowadzonych zostało 282 kontrole, w wyniku których wydano 69 decyzji administracyjnych, 7 upomnień oraz nałożono 2 kary pieniężne na kwotę 10 636 złotych.

Do najczęściej stwierdzanych uchybień z zakresu higieny pracy należały:

- brak natrysków ratunkowych (pryszniców bezpieczeństwa) do obmycia całego ciała oraz oddzielnych natrysków (pryszniców) do przemywania oczu, gdzie występowało niebezpieczeństwo oblania pracowników środkami żrącymi, które zostały sklasyfikowane przez producenta, m.in. jako powodujące poważne oparzenia skóry oraz uszkodzenia oczu,
- brak aktualnych wyników pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy (dotyczyło to stężenia zapylenia, stężenie formaldehydu, ksyłenu, tlenku węgla, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), natężenia hałasu, natężenia drgań o działaniu miejscowym, wskaźników mikroklimatu gorącego),
- brak aktualnej i udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego,
- brak oceny ryzyka zawodowego stwarzanego przez czynniki biologiczne oraz czynniki chemiczne występujące na stanowiskach pracy,

- brak aktualnych kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych stosowanych w procesie produkcyjnym,
- zły stan techniczny powierzchni ścian i sufitów w pomieszczeniach produkcyjnych oraz w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych,
- zły stan wyposażenia pomieszczeń produkcyjnych oraz higieniczno-sanitarny dla pracowników,
- brak rejestru czynników szkodliwych oraz karty badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy,
- brak właściwych środków ochrony indywidualnej dla pracowników,
- brak szczelnych okularów ochronnych dla pracowników na stanowiskach stosowania chemii działającej drażniąco na oczy,
- brak śluzu szatniowej prowadzącej do sali sekcyjnej, która po opuszczeniu sali sekcyjnej ma umożliwić pracownikom mycie rąk i pozostawienie obuwia i odzieży ochronnej,
- brak umywalek z wodą bieżącą ciepłą i zimną oraz łatwo zmywalnej podłogi w pokojach lekarzy,
- brak wydzielonego miejsca przeznaczonego do przechowywania czystych oraz brudnych środków ochrony indywidualnej dla osób przebywających przy pomieszczeniu wstępnego magazynowania odpadów medycznych,
- brak decyzji właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego wydanej w porozumieniu z okręgowym inspektorem pracy o zgodzie na stosowanie oświetlenia wyłącznie elektrycznego w pomieszczeniach stałej pracy zlokalizowanej w parkingu podziemnym,
- brak przeszkolonych pracowników w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej,
- brak wykazu wyposażenia apteczki ustalonego w porozumieniu z lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami,
- brak wywieszanej instrukcji dotyczącej udzielania pierwszej pomocy,
- braku rejestru prac oraz rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych.

Usunięcie powyższych nieprawidłowości nakazano w drodze decyzji administracyjnych.

W 17 skontrolowanych zakładach stwierdzono nieprawidłowości wynikające z przekroczeń normatywów higienicznych na stanowiskach pracy. Ustalono, że w 2019 r., 765 pracowników wykonywało pracę w nadmiernym hałasie, 113 pracowników pracowało w warunkach przekroczenia normatywów drgań mechanicznych działających na organizm pracownika ogólnie i miejscowo, 15 osób w przekroczeniu normatywów substancji chemicznych (formaldehydu, manganu, chromu (VI), ksyłenu i toluenu), 6 osób pracowało w przekroczeniach normatywów higienicznych dla pyłów. Wymagowano poprawę warunków pracy dla łącznie 128 pracowników poprzez obniżenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu dla 31 osób, drgań mechanicznych działających na organizm pracownika ogólnie i miejscowo dla 77 osób, najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) związków toksycznych: formaldehydu – dla 3 osób, tlenku węgla – dla 11 osób, toluenu – dla 1 osoby, ksyłenu – dla 1 osoby, manganu – dla 4 osób. Na stanowiskach pracy, gdzie warunki technologiczne i techniczne nie pozwoliły na całkowite usunięcie przekroczeń natężenia hałasu, nakazano zaopatrzenie pracowników w odpowiednio dobrane ochronniki słuchu oraz wydawano decyzje nakazujące opracowanie i zastosowanie programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas w środowisku pracy.

Na terenie miasta Rzeszowa wielu pracowników w swoim środowisku pracy narażonych było na kontakt z różnymi szkodliwymi czynnikami biologicznymi, mogącymi być przyczyną zakażenia, alergii (uczulenia) lub zatrucia. Ze względu na stopień zagrożenia czynniki biologiczne dzielone się na 4 grupy, a podstawą podziału są ich właściwości zakaźne. Kryteriami zaklasyfikowania czynników biologicznych do poszczególnych grup zagrożenia są zdolność do wywoływania choroby u człowieka oraz ciężkości jej przebiegu, możliwość rozprzestrzenienia się choroby w populacji, możliwość zastosowania skutecznej profilaktyki i leczenia. Na terenie miasta Rzeszowa występują czynniki biologiczne zaliczane do kategorii 2 i 3 zagrożenia, a zakładami, w których występują, są m.in. zakłady produkujące żywność, jednostki ochrony zdrowia, zakłady gospodarki odpadami i oczyszczania ścieków oraz archiwa, biblioteki, pływalnie. Do najczęściej stwierdzanych uchybień z zakresu nadzoru nad czynnikami biologicznymi na stanowiskach pracy należało brak rejestru prac, przy wykonywaniu których pracownicy narażeni są na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia oraz brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia.

W 2019 roku na terenie miasta Rzeszowa przeprowadzono 98 kontroli w zakładach, w których zatrudnionych było 8706 osób narażonych na działanie czynników biologicznych kategorii 2 i 3.

W 38 skontrolowanych zakładach na terenie miasta Rzeszowa w 2019 roku pracowało 869 osób w narażeniu na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Czynnikiemami rakotwórczymi, które występowały w ww. zakładach pracy były m.in.: promieniowanie jonizujące, formaldehyd, benzen, arsenu trójtlenek, dichromian potasu, etylenu chlorek, formaldehyd, trójtlenek kobaltu, 1,2-dwuchloroetan, bromian(V)potasu, chlorek N,N-dimetylosulfamoilu, chloform, chromian(VI)potasu, dichromian(VI)potasu, epichlorohydryna, fenol, fuksyna zasadowa, tioacetamid, tlenek arsenu, chlorek metylenu, chlorek metylu, eter naftowy, włókna ceramiczne krzemionkowe, azotan kobaltu, fenoloftaleina, kwas chromowy(VI), tlenek chromu, bezwodnik chromowy, dichlorek kobaltu, kadm, dichromian (VI)sodu, dichromian (VI)potasu, tlenek kadmu(II), chlorek niklu, amidosulfonian niklu, siarczan(VI)niklu(II), uwodniony siarczan(VI)niklu(II), węglan niklu, chromian (VI)sodu, octan niklu, chromian(VI) strontu, destylaty ciężkie naftenowe, destylaty lekkie naftenowe, benzyna rozpuszczalnikowa, gazy z ropy naftowej skroplone, bisfenol A, N-Etylo-2-pirolidon, kwarc, metylofosfonian dimetylu.

Przeprowadzonych zostało 27 kontroli, w trakcie których głównymi uchybieniami były nieprawidłowości w zakresie prowadzenia dokumentacji dotyczącej występowania czynników rakotwórczych na stanowiskach pracy.

W ramach prowadzonego nadzoru, prowadzono również kontrole nad bezpieczeństwem i higieną pracy podczas usuwania wyrobów zawierających włókna azbestu z budynków mieszkalnych, gospodarczych oraz użyteczności publicznej.

Fot. 2. Rozbiórka budynku mieszkalnego z dachem zawierającym azbest.

W 2019 roku do Oddziału Higieny Pracy wpłynęło 12 skarg dotyczących funkcjonowania zakładów pracy mieszczących się na terenie Rzeszowa. Dotyczyły one m. in. braku pomiarów stężenia czynników chemicznych i zapylenia na stanowiskach pracy, braku pozwolenia na wykonywanie prac związanych z rozbiórką pokrycia dachowego z podejrzeniem azbestu, podejrzenia wycieku amoniaku w zakładzie pracy, nie stosowania przepisów bhp w związku z prowadzeniem oprysków przeciw komarom i kleszczom w Rzeszowie, uciążliwości związanych z hałasem docierającym do gabinetu zabiegowego od pracującego urządzenia laserowego, podejrzenia alergizującego działania drabinek do ćwiczeń dla dzieci, braku właściwego zabezpieczenia substancji psychoaktywnej stosowanej w badaniach laboratoryjnych, braku wyposażenia pracowników w środki ochrony indywidualnej przy badaniach laboratoryjnych środków stosowanych w przemyśle cukrowym (odkamieniacze, spieniacze), niewłaściwej dezynfekcji w nadzorowanym podmiocie leczniczym oraz uciążliwości remontów dla pacjentów i personelu w placówce medycznej.

Jedynie dwie, spośród 12 zgłoszonych nieprawidłowości, które wpłynęły do Oddziału Higieny Pracy PSSE w Rzeszowie, znalazło potwierdzenie w trakcie przeprowadzonych kontroli. W przypadku pozostałych skarg, nie znaleziono podstaw do podjęcia działań w tym zakresie.

3.2. Choroby zawodowe

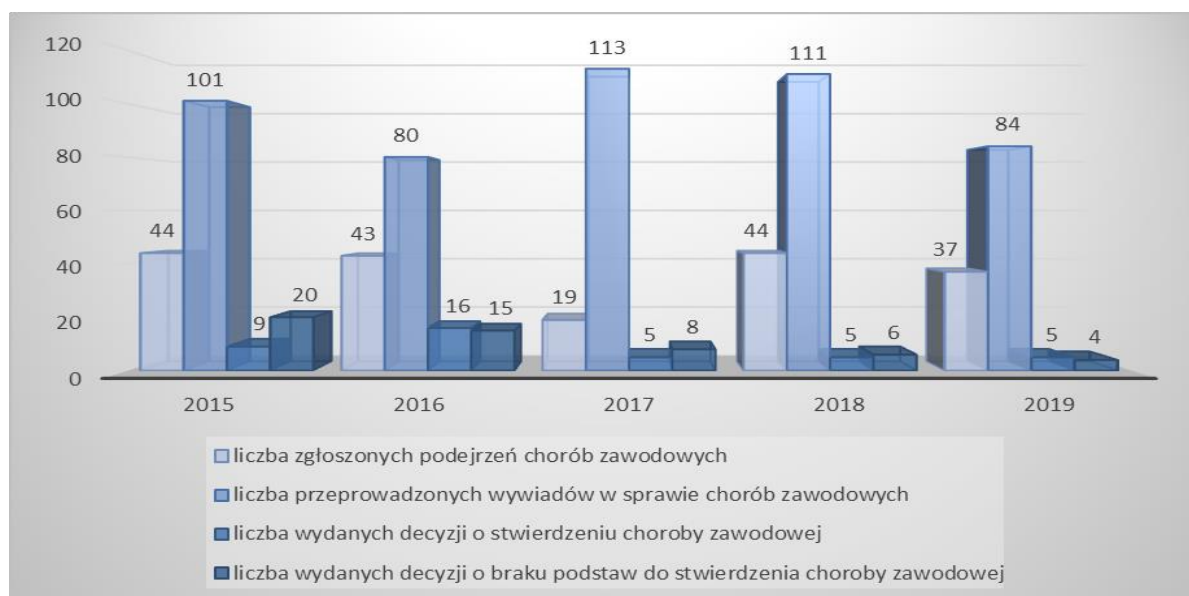
Praca w narażeniu zawodowym, tj. w kontakcie z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, występującymi w środowisku pracy, a także sposób wykonywania pracy, może w konsekwencji prowadzić do wystąpienia u pracowników chorób zawodowych. W roku 2019 z terenu miasta Rzeszowa zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie 37 podejrzeń chorób zawodowych. Pracownicy Oddziału Higieny Pracy przeprowadzili na terenie miasta Rzeszowa 84 dochodzenia w związku ze zgłoszonymi podejrzeniami w sprawach chorób zawodowych. W wyniku prowadzonego postępowania wydano 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (pozostałe postępowania są w toku).

Stwierdzone choroby zawodowe dotyczyły następujących schorzeń:

- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: międzybłonniak opłucnej – u 1 osoby,
- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej nadgarstka – u 1 osoby.

Decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej dotyczyły chorób:

- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka – u 3 osób,
- zespół wibracyjny – u 1 osoby.

Wyk. 7. Choroby zawodowe na terenie miasta Rzeszowa.

3.3. Nadzór nad środkami zastępczymi, nowymi substancjami psychoaktywnymi

PPIS w Rzeszowie przy udziale policji oraz urzędów celno-skarbowych stale monitoruje przestrzeganie zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych. W 2019 roku przeprowadzono 1 kontrolę obiektu, w której zachodziło podejrzenie o możliwości wprowadzania do obrotu środków zastępczych. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu ww. środków.

W obiektach na terenie miasta Rzeszowa, w których we wcześniejszych latach odnotowano wprowadzanie do obrotu środków zastępczych w chwili obecnej nie jest prowadzona działalność polegająca na wprowadzaniu do obrotu ww. produktów. Substancje psychoaktywne mogą być dostarczane do organizmu również drogą wziewną przy pomocy urządzenia do palenia e-papierosów (papierosów elektronicznych). Nadzór nad środkami przeznaczonymi do e-papierosów będzie kontynuowany ze względu na ryzyko zdrowotne związane z używaniem e-papierosów.

W 2019 r. na terenie miasta Rzeszowa nie funkcjonował żaden sklep, który wprowadzał do obrotu środki zastępcze.

Wyk. 8. Nadzór nad środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi na terenie miasta Rzeszowa.

W 2019 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie zgłoszono 5 przypadków podejrzeń zatruc środkami zastępczymi w przedziale wiekowym 16 - 17 lat. Po przeprowadzeniu wywiadów z tymi osobami nie uzyskano informacji, skąd mieli „dopalacze”. Tylko dwie z przesłuchiwanym osób zeznały, że kupiły środki zastępcze od dilerów. Podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badania pośmiertne, są zobowiązane zgłosić Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia lub zgonu. Zgłoszenie dokonuje się w postaci elektronicznej niezwłocznie lub w terminie 48 godzin od chwili wystąpienia tych okoliczności. Rejestr zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi tworzy się w celu ograniczenia zagrożeń, jakie one powodują. W 2019 roku nie odnotowano zgonów na skutek zażycia środków zastępczych.

W roku 2019 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie wydał 6 decyzji, w tym 5 decyzji dotyczących opłat za czynności kontrolne związane z prowadzonym nadzorem nad środkami zastępczymi oraz jedną decyzję, która dotyczyła umorzenia postępowania. Decyzje te zostały wydane po otrzymaniu wyników badań produktów zabezpieczonych w poprzednich latach.

Działania PPIS w Rzeszowie w zakresie nadzoru nad zakazem wprowadzania do obrotu środków zastępczych obejmują także prowadzenie postępowań wobec osób fizycznych nie przestrzegających ww. zakazu. Ww. sprawy są w toku, a 2019 r. nie wpłynęła żadna sprawa dotycząca osób fizycznych. Sprawy te wymagają uzupełnienia przez policję lub

prokuraturę dokumentacji w postaci: ustalenia adresu osoby wprowadzającej do obrotu zabronione substancje, wyników badań zabezpieczonych produktów.

W 2019 roku PPIS w Rzeszowie przekazał do CBS 3814 produktów (o szacunkowej wartości około 95 tys. zł) pobranych w trakcie kontroli sklepu Hindu Point w Rzeszowie, ul. Langiewicza 10, oraz sklepu Model Art. W Rzeszowie, ul. Lenartowicza 11 w latach 2013- 2015.

IV. ODDZIAŁ HIGIENY KOMUNALNEJ

Pracownicy oddziału higieny komunalnej kontrolują pod względem sanitarno-higienicznym obiekty użyteczności publicznej do których należą: hotele, domy pomocy społecznej, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu, dworce autobusowe, pływalnie kryte oraz odkryte oparte na wodzie wodociągowej, kąpieliska oraz ustępy publiczne.

W ramach nadzoru nad wodociągami kontrolowane są stacje uzdatniania wody, pobierane próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wydawane oceny o jakości wody do spożycia. Ponadto pobierane są próbki wody do badania z nadzorowanych pływalni oraz kąpieliska.

Pracownicy OHK biorą też udział we wspólnych oględzinach mieszkań i posesji z pracownikami administracji osiedli oraz strażą miejską, które związane są z interwencjami mieszkańców na niewłaściwy stan sanitarny i porządkowy nieruchomości.

4.1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie na terenie miasta Rzeszowa nadzoruje 5 urządzeń dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Są to następujące obiekty:

- wodociąg Rzeszów, którego właścicielem jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Rzeszowie sp. z o.o., ul. Naruszewicza 18,
- wodociąg Rzeszów-Budziwój jest własnością Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej „EKO-STRUG” w Tyczynie, ul. Kościuszki 6,
- wodociąg Rzeszów-Bzianka, podlegający Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji w Świlczy,
- wodociąg Szpitala Wojewódzkiego nr 2 im. Św. Królowej Jadwigi, ul. Lwowska 60,
- wodociąg Domu Pomocy Społecznej dla Kombatantów, ul. Powstańców Śląskich 4.

W zakresie poprawy stanu technicznego na wodociąg Rzeszów-Budziwój została wydana decyzja z terminem realizacji do 31 marca 2019 r., która została wykonana.

Jakość wody z tych wodociągów w zakresie bakteriologicznym oraz fizykochemicznym nie budzi zastrzeżeń. Po każdorazowym badaniu wody zostaje wydana ocena okresowa jakości wody. Ocena obszarowa obejmująca rok 2019 zostanie wydana w terminie do końca I kwartału 2020 r.

Fot. 3. Elementy instalacji w stacji uzdatniania wody należącego do MPWiK w Rzeszowie.

Fot. 4. Ujęcie wody surowej na Rzece Wisłok przy ul. Zwiączyckiej w Rzeszowie.

4.2. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej

4.2.1. Kąpieliska

W sezonie letnim 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie na terenie miasta Rzeszowa nadzorował 1 kąpielisko w Rzeszowie przy ul. Kwiatkowskiego. Po przeprowadzonej kontroli stanu sanitarnego nie stwierdzono uchybień w zakresie utrzymania czystości i porządku.

Rys. 10. Kąpielisko w Rzeszowie przy ul. Kwiatkowskiego.

Plaże przy miejscu wykorzystywanym do kąpieli były na bieżąco sprzątane. Zapewniona była odpowiednia ilość koszy na odpady komunalne, które były opróżniane codziennie. Strefy do kąpieli były wyznaczone i trwale oznakowane, strzeżone przez ratowników. Zapewnione były również sanitariaty (3 kabiny ustępowe typu TOI-TOI), przebieralnie (damska i męska), hangar, w którym przechowywany jest sprzęt do pływania (kajaki, rowerki wodne). W widocznym miejscu umieszczony był regulamin obiektu oraz tablica informacyjna zawierająca dane zgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28.04.2011 r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli (Dz. U. Nr 91, poz. 527).

Organizator tego obiektu - Rzeszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rzeszowie, ul. Jałowego 23A, pobrał 1 próbkę wody przed otwarciem sezonu kąpielowego oraz 3 próbki w czasie trwania sezonu. Na podstawie okazanych wyników jakości wody oraz nadzoru wizualnego wydano 4 bieżące oceny stwierdzające, że woda przeznaczona do kąpieli w nadzorowanym obiekcie odpowiada wymaganiom zawartym w Załączniku nr 1 część A do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. Nr 86, poz. 478). Interwencji na stan sanitarny tego obiektu nie odnotowano.

4.2.2. Baseny kąpielowe

W 2019 r. na terenie miasta Rzeszowa Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie nadzorował 8 krytych pływalni oraz 1 odkrytą. Przeprowadzono 9 kontroli stanu sanitarnego. Wydano 1 decyzję w zakresie poprawy stanu technicznego basenu MUSZELKA, która została wykonana.

Fot. 5. Basen MUSZELKA w Rzeszowie, ul. Stefana Starzyńskiego 17.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9.11.2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016) właściciele lub zarządcy pływalni mają obowiązek prowadzenia kontroli wewnętrznej nad jakością wody basenowej. Kontrola ta obejmuje bieżącą obserwację wody, monitoring parametrów fizycznych wody (prowadzony co 4 godziny) oraz pobór prób wody przez akredytowane laboratorium zgodnie z harmonogramem ustalonym z PPIS w Rzeszowie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie po analizie kontroli wewnętrznej prowadzonej przez właścicieli pływalni, a także wyników badań wody basenowej wykonanych z nadzoru sanitarnego, dokonał zbiorczej, rocznej oceny wody w pływalniach na terenie miasta Rzeszowa.

4.2.3. Ustępy publiczne

W 2019 r. w tej grupie nadzorowano 86 obiektów, w tym 19 ustępów stałych – skanalizowanych oraz 66 tymczasowych – nieskanalizowanych.

Wydana decyzja po kontroli ustępu ogólnodostępnego w Galerii EUROPA II na odmalowanie ścian oraz drzwi została wykonana.

4.2.4. Domy Pomocy Społecznej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w 2019 r. nadzorował 6 obiektów, w których przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Stan sanitarny, techniczny nie budził zastrzeżeń.

4.2.5. Noclegownie

Na terenie miasta Rzeszowa pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie znajduje się schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Rzeszowie, ul. Jana Styki 21 oraz Dom Samotnej Matki i Interwencji Kryzysowej w Rzeszowie, ul. Ks. Sondeja. W 2019 r. w w/w obiektach nie przeprowadzono kontroli sanitarnych.

Fot. 6. Dom Samotnej Matki i Interwencji Kryzysowej w Rzeszowie, ul. Ks. Sondeja.

4.2.6. Hotele

W mieście Rzeszowie PPIS w Rzeszowie nadzoruje 31 obiektów hotelarskich, w których przeprowadzono 25 kontroli. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 400 zł. za zły stan sanitarny, oraz wydano 1 decyzję w zakresie remontu jednego pokoju, która została wykonana.

Fot. 7. Hotel RZESZÓW ul. Piłsudskiego 44.

4.2.7. Inne obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie

W tej grupie nadzorowanych jest 21 obiektów, w których przeprowadzono 9 kontroli, wydano 1 decyzję na odnowienie ścian w pokojach gościnnych z terminem wykonania w roku 2020.

4.2.8. Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, gabinety odnowy biologicznej, tatuażu.

Liczba tego typu zakładów wynosi 436 obiektów, przeprowadzono w nich 200 kontroli sanitarnych.

Po przeprowadzonych kontrolach w tych obiektach wydano 59 decyzji, które dotyczyły:

- odnowienia brudnych, z odpryskami farby ścian w pomieszczeniach usługowych zakładu,
- zainstalowania umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą oraz odprowadzeniem ścieków do kanalizacji przy stanowisku świadczenia usług,
- zapewnienia sterylnych narzędzi i sprzętu używanych podczas świadczenia usług oraz okazania umowy zawartej z podmiotem sterylizującym narzędzia i sprzęt,
- zapewnienia prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi,

- opracowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi przy świadczeniu usług,
- zapewnić wyposażenie zakładu o powierzchniach gładkich, zmywalnych i odpornych na wilgoć i środki dezynfekcyjne,
- zapewnienia higienicznego przechowywania odzieży wierzchniej i roboczej pracowników.

W 2019 r. nałożono 8 mandatów karnych na łączną kwotę 1800 zł. za:

- brak sterylnych narzędzi wielokrotnego użytku,
- wielokrotne stosowanie sprzętu jednorazowego użytku,
- niewłaściwe przechowywanie czystych i zdezynfekowanych narzędzi do świadczenia usług.

4.2.9. Tereny rekreacyjno-spacerowe

W 2019 r. na terenie miasta Rzeszowa nadzorowano 19 terenów rekreacyjnych:

- Park Kultury i Wypoczynku nad Wisłokiem przy ul. Bulwarowej,
- Park Jedności Polonii z Macierzą, ul. Ciepłińskiego,
- Park Miejski im. Solidarności przy ul. Dąbrowskiego,
- Park Inwalidów Wojennych przy ul. Dominikańskiej,
- Park Sybiraków przy ul. Ofiar Katynia i Broniewskiego,
- Park Wypoczynku Czynnego przy ul. Powstańców Warszawy i Podwisłocze,
- Park Olszynki przy ul. Chopina,
- Park Papieski przy al. Sikorskiego i Armii Krajowej,
- Park im. Władysława Szafera – os. Słocina przy ul. Powstańców Śląskich i Paderewskiego,
- Rezerwat Lisia Góra,
- Teren nad Zalewem,
- Park na osiedlu Kmity przy ul. Wyspiańskiego,
- Ogródek Jordanowski przy ul. Unii Lubelskiej,
- Park Jędrzejowiczów pomiędzy ul. Partyzantów i Lubelską,
- Park przy miejscu wykorzystywanym do kąpieli ul. Kwiatkowskiego,
- Park MIŁOCIN w Rzeszowie,
- Park Błogosławionej Karoliny Kózki,
- Park przy ul. Bieckiej-Odrzykońskiej

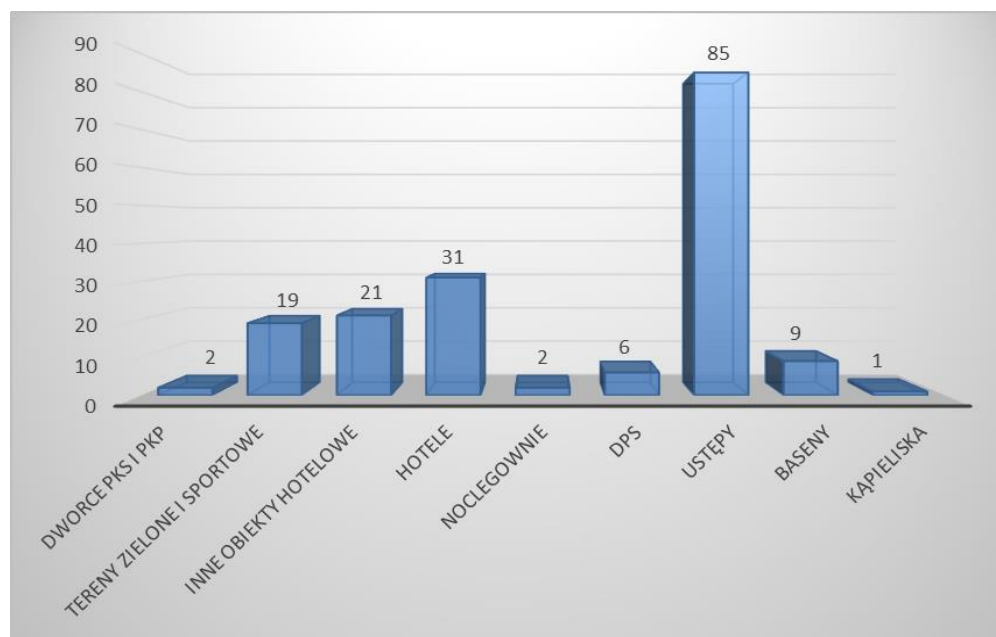
Fot. 8. Fontanna multimedialna przy Al. Lubomirskich w Rzeszowie nocą.

4.2.10. Dworce PKP i PKS

PPIS w Rzeszowie na terenie miasta Rzeszowa nadzoruje 2 obiekty z tej grupy – dworzec główny PKS, dworzec główny PKP. Nie stwierdzono usterek natury higieniczno-sanitarnej.

4.2.11. Cmentarze komunalne

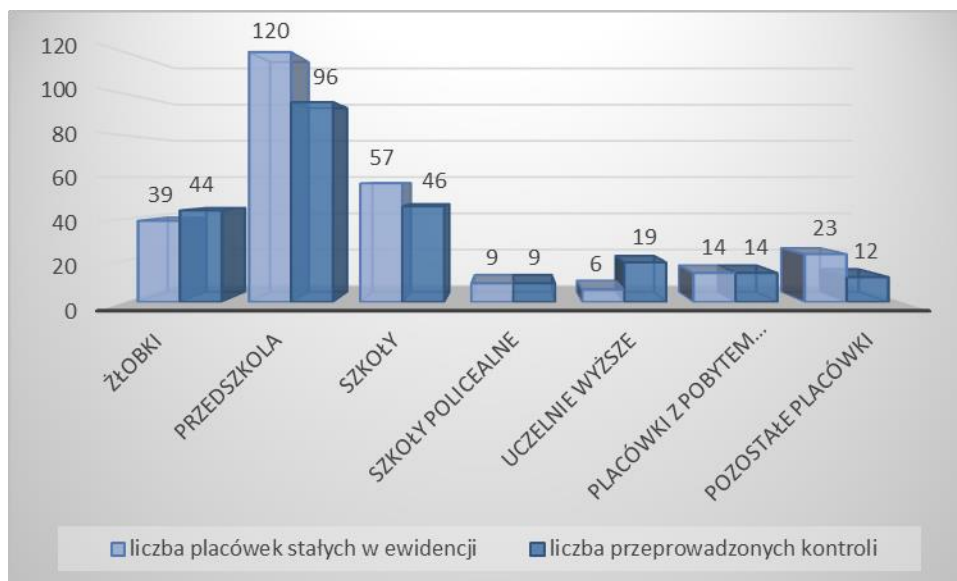
– 2 obiekty w ewidencji – przy ul. Cienistej oraz przy ul. Lwowskiej oraz inne cmentarze na terenie Rzeszowa. W 2019 r. przeprowadzono 2 kontrole.

Wyk. 9. Liczba obiektów użyteczności publicznej w 2019 r. na terenie miasta Rzeszowa.

V. ODDZIAŁ HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2019 roku w ewidencji nadzoru pionu Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie znajdowało się 269 placówek stałych oraz 350 turnusów letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży. Placówki stałe objęte nadzorem to m. in.: żłobki, przedszkola, szkoły, uczelnie wyższe, placówki z pobytem całodobowym i inne.

Wyk. 10. Liczba obiektów w ewidencji w stosunku do przeprowadzonych kontroli w tych obiektach w 2019 r.

Pracownicy oddziału Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili w placówkach stałych i sezonowych 326 kontroli, w tym: 44 w żłobkach, 96 w przedszkolach, 46 w szkołach i zespołach szkół, 9 w szkołach policealnych, 19 na uczelniach wyższych, 14 w placówkach dla dzieci i młodzieży z pobytem całodobowym (domach studenta, internatach, bursach), 86 w obiektach sezonowych w ramach letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz 12 kontroli w pozostałych placówkach.

Przeprowadzone kontrole ukazały następujący obraz stanu sanitarno-technicznego nadzorowanych obiektów.

5.1. Żłobki

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w 2019 r. pełnił nadzór nad 39 żłobkami, z których dziewięć to żłobki samorządowe, natomiast 30 pozostałych to żłobki prywatne.

W 2019 r. na terenie miasta powstało 4 nowe prywatne żłobki, tj.

- Żłobek „Przystań Malucha” przy ul. Nowe Wzgórze,
- Żłobek „Montessori” przy ul. Gromskiego,
- Żłobek „Fair Play” przy ul. Dynowskiej,
- Niepubliczny Żłobek „Wesołe Smyki” przy al. Rejtana.

Nowopowstałe żłobki spełniają łącznie wymagania sanitarno-lokalowe na pobyt 113 dzieci w wieku żłobkowym.

Rys. 11. Żłobek "Wesołe Smyki" w Rzeszowie, al. Rejtana 36.

W 2019 r. w żłobkach przeprowadzono łącznie 44 kontrole, gdzie w skontrolowanych obiektach przebywało 1994 dzieci. W placówkach tych zapewniono dzieciom higieniczne warunki pobytu. Pomieszczenia utrzymane były w czystości, zabawki były dostosowane do wieku dzieci oraz posiadały wymagane certyfikaty. Mycie i dezynfekcja zabawek oraz wyposażenia odbywała się w sposób prawidłowy.

Rys. 12. Żłobek „Lisek Urwiszek” w Rzeszowie, ul. Zawiszy Czarnego 16.

W sześciu żłobkach miejskich wykonano szereg remontów powodujących zwiększenie powierzchni sal dziecięcych dzięki czemu zwiększone zostały także limity liczby dzieci korzystających z opieki żłobkowej w tych placówkach.

Wszystkie żłobki zapewniały pełne wyżywienie tj. śniadanie, II śniadanie, obiad dwudaniowy i podwieczorek. W żłobkach miejskich posiłki te przygotowywane były we własnych kuchniach, natomiast żłobki prywatne korzystały z usług cateringowych w całości lub jeżeli pozwalały na to warunki lokalowe śniadania i podwieczorki przygotowywały na miejscu a obiady dowożone były przez firmy cateringowe. W trakcie kontroli zwracano uwagę nie tylko na warunki higieniczno-sanitarne panujące w placówkach ale również na prawidłowe układanie jadłospisów. Dokonywano analizy jakościowej jadłospisów dekadowych, czy są one zgodne z zaleceniami zawartymi w książkach pt. „Żywienie dzieci w żłobkach” opracowanych przez Instytut Żywności i Żywienia w Warszawie pod patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego, które to opracowania pozostawiane były bezpłatnie w żłobkach w czasie kontroli sanitarnych w poprzednim roku.

W jednym ze żłobków pobrane zostały porcje posiłków podawanych dzieciom w ciągu całego dnia pobytu w placówce do badań laboratoryjnych celem określenia wartości odżywczej i wartości składników odżywczych. Z otrzymanego sprawozdania z badań wynikało, że posiłki dla dzieci zawierały za mało tłuszczu a tym samym zmniejszona była kaloryczność posiłków. W związku z powyższym wystosowane zostały stosowne wystąpienia do osoby prowadzącej żłobek oraz firmy dostarczającej posiłki.

W jednym z prywatnych żłobków w których śniadania i podwieczorki przygotowywane były na miejscu a obiady dowożone przez firmę cateringową, doszło do zbiorowego zatrucia pokarmowego. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że zachorowania dzieci na Salmonellozę były wynikiem przeniesienia bakterii poprzez niewłaściwą higienę rąk personelu przygotowującego oraz porcjującego posiłki. W związku z czym wstrzymano działalność żłobka oraz nakazano właścicielowi placówki podjęcie działań polegających na przeprowadzeniu skutecznej dekontaminacji pomieszczeń, sprzętu, zabawek i przedstawienie dokumentu potwierdzającego takie działania.

5.2. Przedszkola

W Rzeszowie w 2019 roku pod nadzorem PPIS w Rzeszowie znajdowało się 120 przedszkoli w tym przedszkola funkcjonujące samodzielnie oraz wchodzące w skład zespołów szkolno-przedszkolnych oraz zespołów szkół.

W roku ubiegłym powstało 6 nowych prywatnych przedszkoli tj.:

- Niepubliczne Przedszkole „Kraina Odkrywczy”, ul. Wieniawskiego,
- Niepubliczne Przedszkole „Entliczek-Pentliczek”, ul. B. Prusa,
- Niepubliczne Przedszkole „Fair -Play”, ul. Dynowska,
- Niepubliczne Przedszkole „Akademia Małego Inżyniera”, ul. Piękna,
- Niepubliczne Przedszkole „Kraina Odkrywczy”, ul. Zapolskiej,
- Niepubliczne Przedszkole Specjalne „TITUM”, ul. Kwiatkowskiego.

Natomiast Niepubliczne Przedszkole „Tygrysek” przy ul. Reformackiej zostało zlikwidowane.

Rys. 13. Niepubliczne Przedszkole i Żłobek Sportowo- Językowe „Fair Play” w Rzeszowie, ul. Architektów 4.

W 2019 r. przeprowadzono 96 kontroli w przedszkolach, do których uczęszczało 7812 dzieci. W trakcie kontroli stwierdzono, że warunki higieniczno-sanitarne były prawidłowe. Pościel była przechowywana we właściwy sposób, stoliki i krzeselka były zróżnicowane pod względem wysokości. W związku z szybkim wzrostem dzieci w wieku przedszkolnym przypomniano o konieczności stałego monitorowania przez wychowawców właściwego doboru tych mebelków do wzrostu dzieci.

Mając na uwadze kształtowanie prawidłowych nawyków higieny jamy ustnej u dzieci zwracano także uwagę na zapewnienie prawidłowych warunków do przechowywania indywidualnych szczoteczek i kubków.

Zwracano także uwagę, czy dzieci mają zapewnione bezpieczne i higieniczne warunki podczas przebywania na placach zabaw. Przypomniano o konieczności utrzymywania

piaskownic w należytym stanie higieniczno-sanitarnym w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym. Ponieważ najskuteczniejszą metodą utrzymania czystości piasku jest jego zasłanianie na noc oraz w okresach nieużytkowania celem niedopuszczenia do zanieczyszczenia piaskownicy przez koty, psy czy ptaki, podczas kontroli sprawdzano wywiązywanie się z tego obowiązku. Przypominano także o systematycznej wymianie piasku (na początku i w środku sezonu) oraz o dokładnym myciu rąk i twarzy przez dzieci po zabawie w piaskownicy.

Stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. W dwóch przedszkolach zostały wydane decyzje administracyjne na poprawę stanu technicznego parkietów w salach zabaw dla dzieci. W jednym z przedszkoli nakaz ten został już wykonany. We wszystkich obiektach dzieci miały zapewnione właściwe warunki higieniczno-sanitarne. W związku z ciągłym uświadamianiem dyrektorów podczas przeprowadzanych w ubiegłych latach kontroli, w ramach profilaktyki zapobiegania chorobom bakteryjnym i wirusowym udało się wprowadzić stosowanie środków do dezynfekcji rąk, powierzchni, stolików, zabawek o spektrum działania nie tylko bakteriobójczym, grzybobójczym ale i wirusobójczym.

Niestety coraz częściej występującym problemem stały się przypadki występowania wszawicy wśród dzieci. Przebywanie w skupiskach dziecięcych podczas wyjazdów, wspólna zabawa i wypoczynek sprzyjają rozprzestrzenianiu się wszawicy. Rodzice są zaniepokojeni i coraz częściej zgłaszają anonimowe interwencje do tutejszego Inspektora o pojawianiu się pasożytów (wszy, gnidy) u swoich dzieci uczęszczających do przedszkola. W takiej sytuacji wszystkie interwencje zostają przyjęte i niezwłocznie czynione są działania, by poinformować o tym fakcie dyrektora placówki i skłonić go do podjęcia odpowiednich działań w tym zakresie. Ze względu na fakt, że wszawica nie jest już uważana za chorobę zakaźną i nie znajduje się na takiej liście lecz zalicza się ją do grupy inwazji pasożytami zewnętrznymi brak jest podstaw do wydania przez Inspekcję Sanitarną decyzji administracyjnej nakazującej dziecku z wszawicą wstrzymanie się od uczęszczania do placówki oświatowej. Na stronie internetowej PSSE w Rzeszowie umieszczone są informacje jak należy postępować w przypadku stwierdzenia występowania u dziecka lub któregoś z domowników wszawicy.

We wszystkich placówkach prowadzone było żywienie dzieci. Przedszkola publiczne oraz kilka przedszkoli prywatnych posiadają własne bloki żywienia, w których przygotowują posiłki. Pozostałe placówki korzystają z usług cateringowych w pełnym zakresie lub tylko dowożą dania obiadowe a pozostałe posiłki przygotowują w swoich kuchenkach. Oceniane w przedszkolach jadłospisy były w zdecydowanej większości ułożone prawidłowo, natomiast w kilku zalecono drobne zmiany.

5.3. Szkoły

Pod nadzorem PPIS znajdowało się 57 szkół, w tym szkoły funkcjonujące samodzielnie, zespoły szkolno-przedszkolne oraz zespoły szkół. Większość szkół ponadpodstawowych nadzorowanych było przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2019 r. na terenie miasta Rzeszowa powstały 4 nowe szkoły tj.: Szkoła Podstawowa Zakonu Pijarów przy ul. Bałtyckiej, Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego STAL przy ul. Mickiewicza oraz Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego STAL a także Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych TESLA przy ul. Sobieskiego.

Rys. 4. Szkoła Podstawowa zakonu Pijarów w Rzeszowie, ul. Bałtycka.

Kontrole sanitarne wykazały, że w placówkach szkolnych utrzymana jest czystość i porządek. Sanitariaty wyposażone były w niezbędne środki do utrzymania higieny osobistej tj. mydło, papier toaletowy, ręczniki papierowe lub suszarki. W jednej szkole przedłużono termin wykonania nakazu obejmującego doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-technicznego parkiet w sali gimnastycznej. W trakcie kontroli zwracano uwagę na prawidłową organizację stanowiska pracy ucznia, dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. Przypominano także dyrektorom o systematycznym przeglądzie dostosowanych na początku roku szkolnego mebli do wzrostu dzieci także w trakcie trwania roku szkolnego. Ponieważ dzieci szybko rosną a zwłaszcza w klasach nauczania początkowego czasami istnieje konieczność wymiany stolika i krzeselka na wyższe już po kilku miesiącach nauki. Przypominano także o konieczności wietrzenia sal lekcyjnych na każdej przerwie (szerokie

otwieranie okien) oraz w zależności od warunków atmosferycznych uchylanie ich w czasie lekcji. by poprawić mikroklimat pomieszczeń. Ma to istotny wpływ na samopoczucie uczniów, ich sprawność umysłową, wydajność pracy oraz zachowanie dobrego zdrowia.

W szkołach, w których posiłki dla uczniów przygotowywane są na miejscu przeprowadzono kontrole bloków żywienia oraz sprawdzano jadłospisy dekadowe pod kątem zgodności z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Wymagano m. in. aby w każdym tygodniu podawana była porcja ryby, aby na przestrzeni tygodnia nie było więcej niż dwie potrawy smażone, by w każdym posiłku podawana była porcja owoców lub warzyw oraz każdego dnia była podana porcja z grupy mięso, jaja, orzechy lub nasiona roślin strączkowych. Przeprowadzone kontrole wykazały, że posiłki przygotowywane były w higienicznych warunkach. Surowce i półprodukty wykorzystywane do przygotowania obiadów były prawidłowo przechowywane. Posiłki przygotowywane były w higienicznych warunkach z zachowaniem zasad dobrej praktyki higienicznej, produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP. Jadłospisy ułożone były prawidłowo a posiłki były urozmaicone. Żywienie dzieci i młodzieży w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego można uznać zatem za dobre.

Ponadto szkoły uczestniczyły w programach: „Zdrowa żywność, w ramach którego otrzymywali owoce, warzywa także mleko lub napój mleczny. Dystrybucja żywności odbywała się w sposób prawidłowy.

5.4. Szkoły policealne

W 2019 r. pod nadzorem PPIS w Rzeszowie znajdowało się 9 szkół policealnych. Dwie szkoły zostały zlikwidowane tj.: Szkoła Policealna „Oświata” przy ul. Piłsudskiego oraz Szkoła Policealna „NOVA” przy ul. Kolejowej. Przeprowadzono w tych placówkach 9 kontroli.

Ze względu na istniejące zagrożenie przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń w szkołach w których kształcą się słuchacze m. in. na kierunkach kosmetycznych i fryzjerskich szczególną uwagę zwracano na prawidłowość postępowania z narzędziami wielorazowego użytku wymagającymi dezynfekcji oraz sterylizacji. Przeprowadzone kontrole wykazały, że w trzech szkołach brakowało lub były nieaktualne procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi przy wykonywaniu zabiegów

pielęgnacyjnych oraz upiększających podczas praktycznej nauki zawodu. W związku z czym wydano decyzje administracyjne nakazujące opracować lub uaktualnić te procedury. W jednej ze szkół stwierdzono, niewłaściwe postępowanie z narzędziami wielorazowego podczas przeprowadzania dezynfekcji. Za nieprawidłowość nałożono mandat karny oraz wydano decyzję nakazującą zapewnić prawidłowe przeprowadzanie procesu dezynfekcji narzędzi, nadając jej rygor natychmiastowej wykonalności. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały usunięcie wszystkich nieprawidłowości.

5.5. Uczelnie wyższe

W Rzeszowie młodzież kształci się na 6 uczelniach wyższych. W roku akademickim 2019/2020 studiowało na nich 32 167 studentów.

Pomieszczenia w których prowadzone były zajęcia utrzymane były w czystości i porządku. Sanitariaty wyposażone były w niezbędne środki higieny osobistej oraz bieżącą ciepłą i zimną wodę. Wydaną w roku ubiegłym decyzję administracyjną nakazującą doprowadzić do należytego stanu sanitarno-technicznego podłogę w sali gimnastycznej, odnowić ściany i sufity w sali gimnastycznej, w pomieszczeniu z prysznicami oraz w toalecie a także wymienić zniszczone brodzik w jednym z budynków Uniwersytetu Rzeszowskiego udało się wyegzekwować. W pozostałych skontrolowanych budynkach uczelni wyższych stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

5.6. Placówki z pobytem całodobowym

Na terenie miasta Rzeszowa pod nadzorem PPIS w Rzeszowie funkcjonowało 14 placówek z pobytem całodobowym, do których zalicza się: 10 domów studenckich i 4 internaty. W 2019 r. w Domu Studenckim „Promień” został utworzony internat Szkoły Mistrzostwa Sportowego STAL.

Przeprowadzone w tych placówkach kontrole wykazały, że stan sanitarno-higieniczny jest dobry. Wyposażenie pokoi było prawidłowe, meble w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Remonty tych placówek prowadzone są na bieżąco w miarę potrzeby oraz posiadanych środków finansowych. Większość z nich prowadzona jest w okresie wakacyjnym. Mieszkańcy domów studenta oraz internatów mieli zapewnioną pościel, która była prana przez zewnętrzne firmy. Magazynowanie pościeli czystej było prawidłowe. Pościel brudna po przyjęciu od studentów jest bezpośrednio odbierana przez pralnię.

Wychowankowie internatów mieli zapewnione pełne wyżywienie w formie śniadań,

obiadów i kolacji. Natomiast mieszkańcy domów studenta wyżywienie zapewniali sobie we własnym zakresie mając do dyspozycji kuchnie wraz z wyposażeniem mieszczące się na każdej kondygnacji w domach studenta. W niektórych akademikach w pokojach mieszkalnych znajdują się aneksy kuchenne wyposażone w zlewozmywak, lodówkę, blat roboczy, szafki, gdzie na miejscu można przygotować sobie prosty posiłek.

5.7. Wypoczynek letni i zimowy

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawowali również nadzór nad zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych oraz wakacji. Z dostępnych danych w elektronicznej bazie Podkarpackiego Kuratora Oświaty na terenie miasta Rzeszowa zarejestrowane były 350 turnusów (w okresie zimowym 80 i w okresie letnim – 270). Skontrolowanych zostało 86 turnusów, w których uczestniczyło łącznie 1902 dzieci i młodzieży.

Najbardziej popularną formą wypoczynku na terenie miasta Rzeszowa był wypoczynek w miejscu zamieszkania, a więc dla dzieci i młodzieży pozostających w czasie ferii czy wakacji w swoich domach. Organizowany był on m. in. przez Rzeszowski Dom Kultury (we wszystkich filiach), szkoły oraz osoby prywatne.

Przeprowadzone kontrole warunków sanitarno-higienicznych nie wykazały nieprawidłowości. Organizatorzy zapewnili uczestnikom dobre warunki pobytu, utrzymania higieny osobistej, dożywiania oraz prowadzenia zajęć rekreacyjnych. Wyżywienie na większości turnusów było zorganizowane w formie obiadów jednodaniowych lub dodatkowo śniadań. Posiłki były urozmaicone. i nie budziły zastrzeżeń. Placówki sezonowe były właściwie przygotowane i zapewniały uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku. W czasie kontroli omawiano także zagadnienia związane z używaniem substancji psychoaktywnych w tym e-papierosów oraz dopalaczy a także pozostawiano ulotki i materiały edukacyjne.

VI. SEKCJA ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Do głównych zadań Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego należy podejmowanie działań mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi na etapie planowania, projektowania i dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych, poprzez realizację zasadniczych działań wynikających z zapisów ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz innych obowiązujących przepisów z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska czy prawa budowlanego.

Działania podejmowane były na wniosek organów prowadzących postępowanie administracyjne lub wniosek zainteresowanych podmiotów i miały na celu eliminowanie nieprawidłowości natury sanitarnej na różnych etapach procesu inwestycyjnego: planistycznym, projektowym oraz odbiorowym, przedsięwzięć znajdujących się na terenie Miasta Rzeszowa.

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 59) należy:

- uzgadnianie i opiniowanie:
 - ✓ miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy,
 - ✓ zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
 - ✓ warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
 - ✓ dokumentacji projektowych dotyczących budowy lub zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
 - ✓ planów i projektów technologicznych dostosowania istniejących lokali usługowych do nowej funkcji;
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych,
- wyrażanie zgody na odstępstwa od wymagań obowiązujących przepisów,
- opiniowanie na etapie oceny oddziaływania na środowisko,
- udzielanie pisemnej odpowiedzi na zapytania interesantów w sprawach zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego,

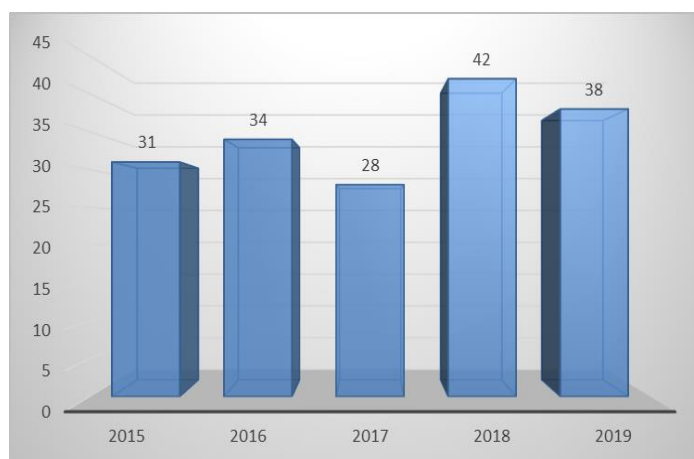
- wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej, przedsięwzięć realizowanych przy pomocy środków pochodzących z funduszy Unii europejskiej,
- udzielanie konsultacji i porad w sprawach z zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, bezpośrednio (przyjęcia interesantów) lub telefonicznie ze wskazaniem właściwych aktów prawnych.

W roku 2019, zaobserwowano na podobnym poziomie w stosunku do ubiegłych lat, działania w sferze gospodarki przestrzennej, które mają na celu wprowadzenie ładu przestrzennego na polu społecznym, gospodarczym i ekologicznym.

W roku ubiegłym w ramach planowania urbanistycznego, wydano 38 opinie i uzgodnienia w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- 14 dotyczyło wydania opinii co do zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 18 dotyczyło uzgodnienia zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 6 dotyczyło uzgodnienia zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

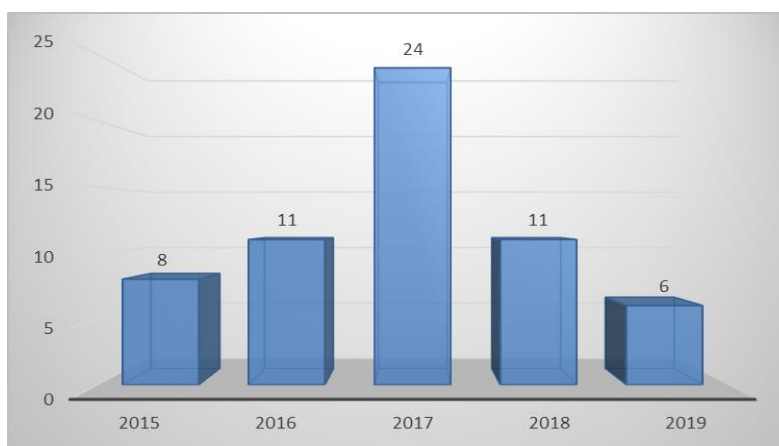
Wszystkie opracowania przygotowywane były przez Biuro Rozwoju Miasta Rzeszowa i obejmowały sporządzanie nowych jak i zmianę istniejących dokumentów. Dotyczyły m.in. określenia sposobu zagospodarowania terenu czy wprowadzenia rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych oraz zakazów i nakazów gwarantujących prawidłowe funkcjonowanie w celu ochrony i zabezpieczenia środowiska naturalnego, w którym żyją ludzie.

Wyk. 11. Liczba uzgodnień/opinii przeprowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W procesie inwestycyjnym, na etapie projektowania obiektów budowlanych, w tym uzyskiwania decyzji o pozwoleniu na budowę, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie, uzgadniał projekty budowlane i technologiczne tych inwestycji. Opiniując dokumentację projektową szczególną uwagę zwracano na prawidłowy układ funkcjonalny pomieszczeń, właściwą technologię, właściwe wyposażenie, prawidłowo zaprojektowaną wentylację i klimatyzację, warunki socjalno-sanitarne oraz zgodność zaprojektowania z obowiązującymi przepisami i normami.

Projekty dotyczyły m.in. przebudowy budynku pod konfekcjonowanie przypraw przy ul. Olbrachta, przebudowy bloku żywienia w Szkole Podstawowej nr 16 przy ul. Bohaterów, przebudowy i remontu restauracji przy ul. Rynek 9, budowy budynku handlowo-usługowego przy ul. Goździkowej, Światowida i ul. Budziwojskiej. W sumie zaopiniowano pozytywnie 6 dokumentacji projektowych.

Wyk. 12. Liczba uzgodnień dokumentacji projektowej pod względem wymagań higieniczno-zdrowotnych.

W ramach zadania nałożonego przez zapisy ustawy Prawo budowlane, tutejszy Inspektor zajął stanowisko w sprawie dopuszczenia do użytkowania 121 obiektów budowlanych. Na tym etapie, sprawdzana jest zgodność wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym oraz obowiązującymi przepisami i normami. W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu obiektu i jego otoczenia. Wśród nich istotną rolę posiada odpowiednie wyposażenie i wykończenie pomieszczeń, zachowanie odpowiedniej wymiany powietrza w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt osób, właściwego oświetlenia itp.

Najczęściej spotykanymi nieprawidłowościami w trakcie przeprowadzanych kontroli były niewłaściwe rozwiązania instalacji wentylacji w budynkach. Po usunięciu nieprawidłowości, wszystkie sprawy związane z dopuszczeniem do użytkowania, zostały ostatecznie pozytywnie rozpatrzone.

Pośród większych obiektów przekazanych do użytkowania były: budynek Urzędu Marszałkowskiego przy ul. Lubelskiej, nadbudowa budynku biurowego przy ul. Maczka, budynek biurowo-usługowy przy ul. Żółkiewskiego, rozbudowa Podkarpackiego Centrum Onkologii przy ul. Szopena, rozbudowa hotelu przy ul. Krakowskiej, budynek Szkoły Podstawowej Zakonu Pijarów przy ul. Bałtyckiej, żłobek i przedszkole przy ul. Dynowskiej, budynek produkcyjny i magazynowy na terenie Zakładu Karnego przy ul. Załęskiej, lokale usługowe w budynku SkyRes przy ul. Warszawskiej, budynki produkcyjno-magazynowe przy ul. Dworzysko, Innowacyjnej i ul. Ludwika Chmury oraz szereg budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Warszawskiej, Miłej, Żmigrodzkiej, ul. Dynowskiej itp.

Podsumowując rok 2019 należy stwierdzić, iż nowo powstające obiekty budowlane zaprojektowane są w sposób respektujący wymagania ochrony środowiska oraz w sposób zapewniający zachowanie odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych dla pracowników.

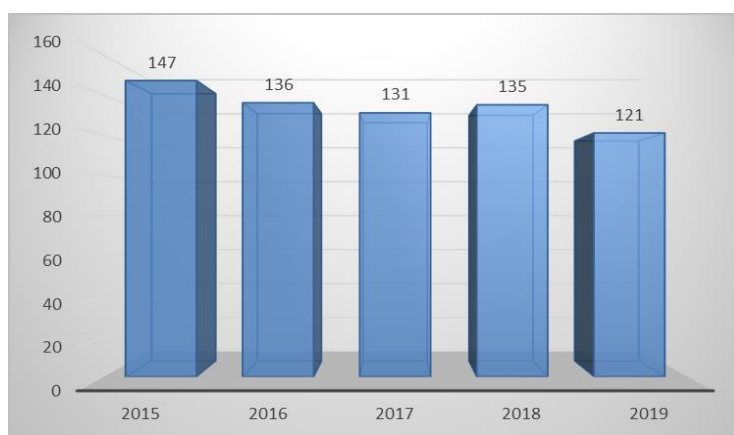
Fot. 9. Budynek Urzędu Marszałkowskiego przy ul. Lubelskiej w Rzeszowie.

Fot. 10. Budynki mieszkalne, wielorodzinne przy Al. Powstańców Warszawy w Rzeszowie.

Rys. 14. Zespół hal magazynowych przy ul. Ludwika Chmury w Rzeszowie.

Wyk. 13. Liczba zajętych stanowisk w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych.

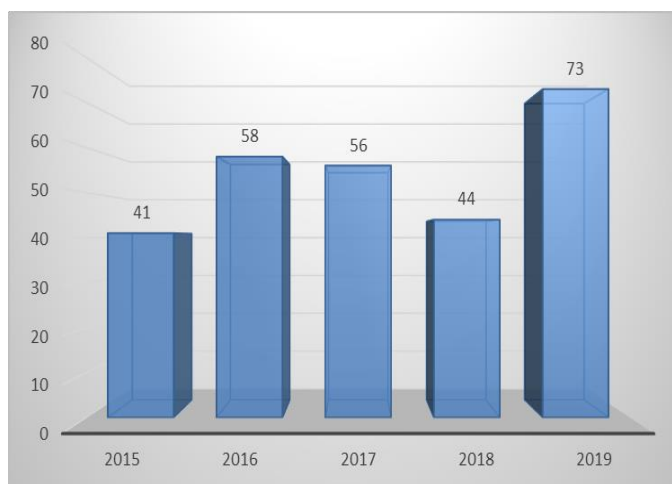
W 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, wydał 3 opinie w formie decyzji w sprawie odstępstwa od wymagań obowiązujących przepisów i dotyczyły ona usytuowania wyrzutni terenowych dla parkingów wielostanowiskowych przy ul. Zacisznej, Małopolskiej i Staromieście.

W 2019 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 2 zaświadczenia na podstawie art. 17 ust. 3 punkt 3 ustawy z dnia 13.06.2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 1214).

W 2019 roku w 73 przypadkach zajęto stanowisko w przedmiocie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

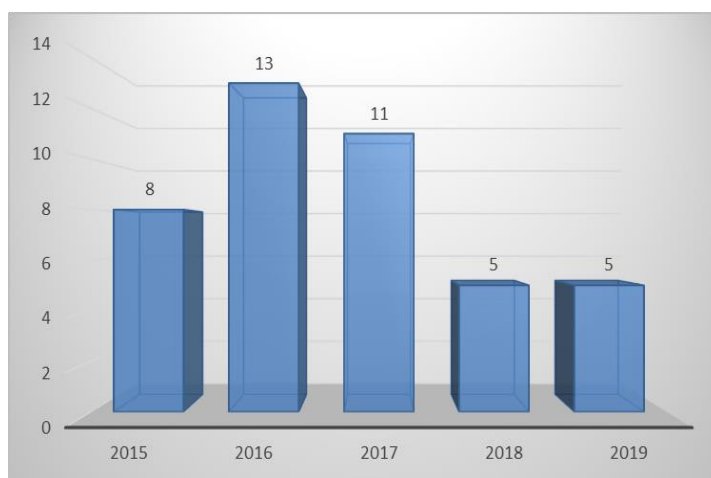
Potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wykonania raportu o oddziaływaniu na środowisko tutaj Inspektor Sanitarny orzekał dla tych przedsięwzięć, których podstawowe dane charakteryzujące inwestycję, skala inwestycji oraz rodzaj planowanej technologii wskazywały na duże prawdopodobieństwo wystąpienia uciążliwego lub szkodliwego oddziaływania na środowisko, zdrowie, warunki i życie ludzi, w związku z czym, w 8 przypadkach, tutejszy Inspektor uznał za zasadne potrzebę wykonania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Były to przedsięwzięcia dotyczące m.in.: rozbudowy stacji elektroenergetycznej na osiedlu Baranówka, budowy stacji paliw przy ul. Armii Krajowej, rozbudowy instalacji technologicznej na terenie Kopalni Zalesie, budowy budynku mieszkalnego przy ul. Kilara (Olszynki), rozbudowy instalacji podczyszczania ścieków na terenie zakładu produkcyjnego RDZ Res-Drob przy ul. Konopnickiej.

Wyk. 14. Liczba stanowisk w przedmiocie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Dokonując analizy przedstawionych przez inwestorów raportów o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko, zaproponowanych rozwiązań technologicznych i zabezpieczeń minimalizujących wpływ na tereny z zabudową mieszkaniową, uzgodniono zakres oraz warunki realizacji i eksploatacji 5 przedsięwzięć. Opinie odnosiły się do budowy takich obiektów jak: droga południowa, stacji paliw z myjnią przy ul. Armii Krajowej, zabezpieczenia przed powodzią potoku Młynówka.

Wyk. 15. Liczba opinii uzgadniających zakres i warunki realizacji i eksploatacji przedsięwzięć.

Ponadto, udzielano wielu konsultacji i porad w formie przyjęć interesantów, rozmów telefonicznych w sprawach dotyczących zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego oraz udzielano pisemnej odpowiedzi na zapytania interesantów w sprawach zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

VII. SEKCJA OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Podstawowe kierunki działań Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia wynikają z zapisów Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia, Ministerstwa Zdrowia, celów i zadań operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, wytycznych Komisji Europejskiej oraz bieżących potrzeb zdrowotnych społeczeństwa.

Kierunkami działalności Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Rzeszowie w 2019 r. było:

- realizowanie programów rządowych, programów edukacyjnych i kampanii społecznych w obszarze profilaktyki chorób, profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia,
- nawiązywanie współpracy z władzami lokalnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania w zakresie zdrowia publicznego,
- pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz zdrowia w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczeństwa,
- realizacja działań edukacyjnych ukierunkowanych na zrozumiałe przekazywanie wiedzy, kształtowanie postaw i zachowań społecznie akceptowanych oraz na podejmowanie właściwych prozdrowotnych decyzji.

Szczegółowe działania podejmowane w ramach programów i innych przedsięwzięć roku 2019 ilustruje poniższe zestawienie:

7.1. Profilaktyka palenia tytoniu:

7.1.1. Program „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Adresaci programu: Dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodzice

Program profilaktyki tytoniowej stanowi dla dzieci pierwszy etap nabywania wiedzy na temat szkodliwości dymu tytoniowego. Łączy się to również z poznawaniem sposobów radzenia sobie w tych sytuacjach codziennych, w których dziecko narażone jest na szkodliwe zwyczaje osób palących. Zapobieganie podejmowaniu palenia w wieku rozwojowym jest nieodzownym warunkiem skuteczności przeciwdziałania epidemii chorób od tytoniowych, a edukacja antytytoniowa staje się niezbędnym elementem wychowania zdrowotnego od najmłodszych lat zważywszy na szczególnie niekorzystne zjawisko biernego palenia.

Podjęte działania:

- pozyskanie przedszkoli do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo metodyczne, instruktaże indywidualne udzielanie koordynatorom przedszkolnym programu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do przedszkoli na terenie Rzeszowa,
- monitorowanie realizacji programu,
- ocena realizacji na podstawie sprawozdań od koordynatorów i przeprowadzonych wizytacji.

W programie brało udział 10 przedszkoli – 1160 dzieci i ich rodziców.

7.1.2. Program „Nie pal przy mnie proszę”

Adresaci programu: Dzieci rozpoczynające naukę w szkole i ich rodzice

Dziecko w tym wieku pozostaje wciąż pod dużym wpływem rodziców, ale będąc już uczniem staje się uczestnikiem życia w grupie szkolnych kolegów. Niestety, oprócz zachowań pozytywnych, dzieci obserwują także zachowania, które są niewłaściwe. Uczniowie klas młodszych jeszcze nie sięgają po pierwszego papierosa, ale mogą utwierdzić się w przekonaniu, że palenie papierosów świadczy o dorosłości oraz pozwala na przynależność do grupy starszych kolegów.

Według danych szacunkowych, co roku ok. 4 mln polskich dzieci narażonych jest na mimowolne wdychanie dymu tytoniowego, czyli na palenie bierne. Bierne palenie ułatwia wprowadzenie dziecka w życie, w którym palenie papierosów jest normą. Istnieje więc duże zapotrzebowanie na program edukacji antytytoniowej dla dzieci należących właśnie do tej grupy wiekowej.

Rys. 15. Plakat programu edukacji antytytoniowej „Nie pal przy mnie proszę”.

Podjęte działania:

- pozyskanie przedszkoli do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo metodyczne, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom szkolnym programu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do przedszkoli na terenie Rzeszowa,
- monitorowanie realizacji programu,
- ocena realizacji na podstawie sprawozdań od koordynatorów i przeprowadzonych wizytacji.

W programie brało udział 4 szkoły podstawowe – 390 dzieci i ich rodziców.

7.1.3. Program „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Adresaci programu: Uczniowie klas IV-VI i gimnazjum oraz ich rodzice

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum. W tym okresie nauki gwałtownie wzrasta liczba dzieci i młodzieży próbujących po raz pierwszy zapalić papierosa. Niektórzy młodzi ludzie najpierw palą okazjonalnie, a potem czynią to w regularnych odstępach czasu, wkraczając na drogę pełnego uzależnienia od nikotyny.

Rys. 16. Plakat programu „Znajdź właściwe rozwiązanie”.

Podjęte działania:

- pozyskanie szkół do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo metodyczne, instruktaże indywidualne udzielanie koordynatorom przedszkolnym programu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do przedszkoli na terenie Rzeszowa,

- monitorowanie realizacji programu,
- ocena realizacji na podstawie sprawozdań od koordynatorów i przeprowadzonych wizytacji.

W programie brało udział 3 szkoły podstawowe i–220 uczniów i ich rodziców.

7.1.4. Program „Bieg po zdrowie”

Adresaci programu: dzieci 9-10 lat i ich rodzice.

Istotnym celem programu jest t zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Program ten jest źródłem rzetelnej wiedzy na temat problematyki palenia tytoniu, ukazuje korzyści wynikające z niepalenia papierosów, czyni to zjawisko mniej pożądanym i mniej akceptowalnym. Zajęcia są realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących.

Rys. 17. Plakat programu „Bieg po zdrowie”.

Podjęte działania:

- pozyskanie szkół do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo metodyczne, instruktaże indywidualne udzielanie koordynatorom szkolnym programu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do szkół na terenie Rzeszowa,
- pomoc metodyczna w realizacji program,
- monitorowanie realizacji programu,
- ewaluacja programu,
- ocena realizacji na podstawie sprawozdań od koordynatorów i przeprowadzonych wizytacji.

W ramach programu zorganizowano konkurs plastyczny dla szkół realizujących program. Konkurs miał na celu wzmocnienie i uatrakcyjnienie programu, kształtowanie postaw i zachowań zgodnych z zasadami zdrowego stylu życia - wolnego od uzależnień oraz zmotywowanie uczniów do poszerzenia wiedzy o szkodliwości palenia tytoniu. Do konkursu przysłano 57%. Czworo uczniów z rzeszowskich szkół zostało laureatami konkursu. Uroczyste wręczenie nagród odbyło się w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie. W programie brało udział 10 szkół podstawowych –1200 dzieci i ich rodziców

Fot. 12. Wręczenie nagród i dyplomów w konkursie „Bieg po zdrowie”.

Fot. 13. Prace plastyczne – konkurs „Bieg po zdrowie”.

7.1.5. Kampania Światowego Dnia Bez Tytoniu (31 maj) oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu (listopad)

Adresaci działań w kampaniach: populacja ogólna – mieszkańcy Rzeszowa

Podjęte działania:

- przesłanie informacji o obchodach do podległych placówek nauczania i wychowania oraz zakładów opieki zdrowotnej,
- nagłośnienie obchodów w lokalnym radiu, prasie i portalach internetowych,
- organizacja narad ze współorganizatorami działań,
- organizacja punktów edukacyjno-informacyjnych, rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych, prowadzenie pomiarów: ciśnienia tętniczego, cukru we krwi, CO w wydychanym powietrzu,
- obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia z Fundacją Słodkie Marzenia w Domu Kultury Nowe Miasto dla mieszkańców miasta Rzeszowa,
- Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia w szpitalu MSWiA,
- festyn – Majówka na osiedlu „Nowe Miasto”,
- działania informacyjne dla rodziców dzieci z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 10 w Rzeszowie.

W bezpośrednich działaniach brało udział 791 osób. Kampanią medialną objęto 10 tys. osób.

Rys. 18. Plakat programu „Światowy Dzień bez Tytoniu”.

7.2. Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych

7.2.1. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Program adresowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a jego celem jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m. in. alkoholu, narkotyków czy papierosów.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów.

W programie brało udział 14 szkół ponadgimnazjalnych – 1120 uczniów.

Rys. 19. Plakat programu „ARS czyli jak dbać o miłość?”.

7.2.2. Działania edukacyjne i imprezy środowiskowe w ramach profilaktyki uzależnień

Podjęte działania:

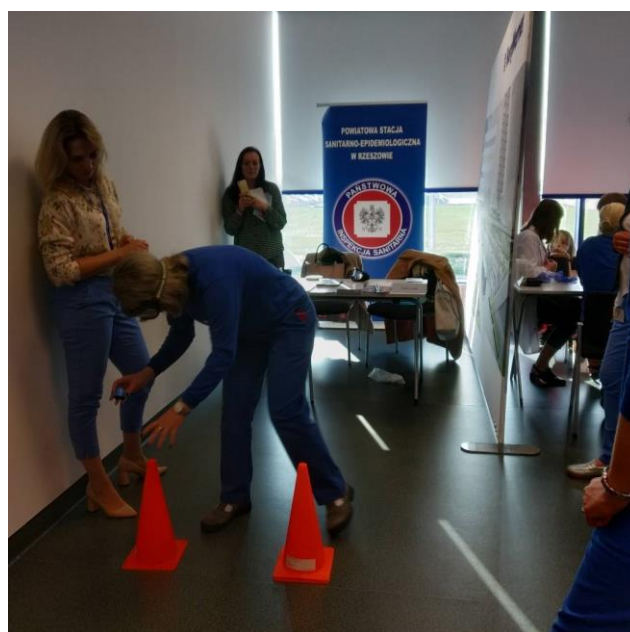
- udział w naradach z partnerami i współpartnerami działań,
- zajęcia edukacyjne z wykorzystywaniem alkogogli i narkogogli w szkołach średnich – 10 szkół – 1049 uczniów,
- stoisko informacyjno-edukacyjne dla pracowników firmy Borg Warner z okazji Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy we współpracy z stowarzyszeniem studentów medycyny IFSMA Poland Rzeszów,
- organizacja i przeprowadzenie powiatowego **Przeglądu Małych Form Teatralnych**,
- Festyny rodzinne - na osiedlach Nowe Miasto, „Miłocin Załęże, Mieszka I, Monte Casino,

- stoiska informacyjno-edukacyjne w szpitalu MSWiA, NFZ oraz bulwarach rekreacyjnych miasta Rzeszowa,
- kampania informacyjna wśród przedstawicieli mediów lokalnych i wojewódzkich,
- organizacja konkurs plastycznego „Jestem OK! Nie Biorę” pod honorowym patronatem Starosty Rzeszowskiego.

Konkurs daje możliwość skutecznego i aktywnego mobilizowania młodzieży do działań na rzecz zdrowia oraz kształtuje postawy i zachowania zgodne z zasadami zdrowego stylu życia - wolnego od uzależnień. Do oceny zgłoszono 20 prac konkursowych. W bezpośrednich działaniach brało udział 3320 osób. Przeprowadzono 180 badania tlenku węgla. Kampanią medialną objęto 10 500 tys. osób.

Fot. 14. Impreza środowiskowa – profilaktyka uzależnień.

Fot. 15. Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia.

Fot. 16. Etap powiatowy Przeglądu Małych Form Teatralnych.

Fot. 17. Laureaci konkursu plastycznego „Jestem Ok! Nie biorę”.

7.3. Profilaktyczny program w zakresie zwalczania chorób nowotworowych

7.3.1. Program edukacyjny „Co każda kobieta wiedzieć powinna”

Adresaci programu: kobiety, uczennice

Program przekazujący wiedzę dotyczącą nowotworów sutka. W trakcie zajęć prowadzone są ćwiczenia uczące samobadania z wykorzystaniem fantomu piersi – promujące prawidłowe zachowania zdrowotne kobiet.

Podjęte działania:

- udział w naradach z partnerami i współpartnerami działań,
- organizacja i przeprowadzenie szkoleń z zakresu profilaktyki piersi oraz pokazów samobadania piersi na fantomie w szkołach średnich i w internacie,
- dystrybucja materiałów informacyjnych.

7.3.2. Program edukacyjny „Wybierz życie, pierwszy krok”

Adresaci programu: uczniowie szkół średnich oraz rodzice uczniów

Program edukacyjny obejmujący tematykę profilaktyki raka szyjki macicy. Stwarza świadomość zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywołanych zakażeniem wirusem HPV u młodych ludzi. Kształtuje świadomość na temat czynników zwiększających ryzyko wystąpienia raka szyjki macicy.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów.

W programie brało udział 8 szkół średnich.

Rys. 20. Ulotki informacyjne programu „Wybierz życie, pierwszy krok”.

7.3.3. Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

Adresaci programu uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz ich rodzice

Program ten poprzez popularyzację profilaktyki, prezentuje skuteczne metody zabezpieczania się przed groźnym nowotworem skóry. Celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów.

W programie brało udział 4 szkoły średnie.

Rys. 21. Plakat programu „Znamie! Znam je?”

7.3.4. Program edukacyjny „Podstępne WZW”

Adresaci programu uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz ich rodzice

Program ten poprzez popularyzację profilaktyki, prezentuje skuteczne metody zabezpieczania się przed zakażeniami WZW. Celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki zakażeń wirusowego zapalenia wątroby.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów.

W programie brało udział 4 szkoły średnie.

7.4. Krajowy program zapobiegania HIV i zwalczania AIDS

7.4.1. Europejski Tydzień Testowania w kierunku HIV

**W Polsce każdego dnia
3 osoby dowiadują się,
że są zakażone HIV!**

Sprawdź się.

Rys. 22. Krajowy program zapobiegania HIV i zwalczania AIDS.

7.4.2. Światowy Dzień AIDS

Głównym celem kampanii była edukacja i upowszechnienie wiedzy na temat HIV/AIDS przypomnienie, że problem HIV/AIDS może dotyczyć każdego, podjęcie dialogu międzypokoleniowego, oraz zachęcenie do poznania swojego statusu serologicznego. Działania skierowane były również na umożliwienie bezpłatnego i anonimowego wykonania testu diagnostycznego w kierunku HIV jak największej liczbie osób.

Podjęte działania w ramach kampanii:

- udział w naradach z partnerami i współorganizatorami działań,
- nagłośnienie obchodów Światowego dnia AIDS, kampanii w placówkach służby zdrowia, uczelniach wyższych i akademikach lokalnym radiu, prasie i portalach internetowych,
- organizacja działań edukacyjno- informacyjnych oraz dystrybucja materiałów edukacyjno- informacyjnych w:
 - ✓ placówkach nauczania i wychowania,
 - ✓ szpitalach i placówkach służby zdrowia,
 - ✓ akademikach studenckich;
- dystrybucja materiałów o tematyce HIV/ AIDS osobom zgłaszającym się do Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Rzeszowie,
- informacja na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Rzeszowie o obchodach Światowego Dnia AIDS oraz aktualnych kampaniach społecznych zaproszenie szkół średnich do udziału w konkursie plastycznym *”Porozmawiajmy o AIDS”* organizowanym przez WSSE w Rzeszowie.

Kampanią medialną objęto 150000 osób.

7.4.3. Program edukacyjny „Zawsze razem”

Adresatami programu są dzieci z klas I-III

Program edukacji o chorobach zakaźnych i przewlekłych (w tym o zakażeniach wirusem HIV i chorobie AIDS), który kształtuje właściwe postawy i zachowania wobec słabszych, uczy unikania zachowań ryzykownych dla zdrowia i podejmowanie zdrowych wyborów życiowych.

Podejmowane działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- przekazanie materiałów edukacyjnych do placówek,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów

W programie wzięło udział 4 placówki – 195 dzieci.

7.5. Promowanie zasad aktywnego stylu życia, zbilansowanej diety oraz profilaktyka chorób zakaźnych

7.5.1. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”

Adresaci programu: młodzież starszych klas szkół podstawowych oraz ich rodzice

Głównym celem programu edukacyjnego jest trwale kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

Rys. 23. Plakat programu „Trzymaj formę”.

Podjęte działania:

- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do szkół,
- monitoring realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów szkolnych i przeprowadzonych wizytacji.

W ramach realizacji programu zorganizowano i współorganizowano:

- Turniej Piłki Siatkowej Dziewcząt i Chłopców,
- Wiosenny Bieg Uliczny,
- Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia.

W programie wzięło udział 18 szkół podstawowych.

7.5.2. Program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”

Program edukacyjno-informacyjny skierowany do rodziców, którym proponuje się działania w zakresie potrzeb zdrowotnych dziecka rozpoczynającego naukę w szkole. Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, i ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- przekazanie materiałów edukacyjnych do placówek,
- monitorowanie realizacji programu w przedszkolach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów.

W programie wzięło udział 10 placówek .

Rys. 24. Program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”.

7.5.3. Bezpieczny wypoczynek podczas wakacji i ferii zimowych

Podstawowym celem działań było propagowanie prozdrowotnego stylu życia, aktywnego wypoczynku oraz unikanie zachowań ryzykownych dla zdrowia wśród dzieci przebywających na półkoloniach, koloniach i obozach letnich.

Podejmowane działania:

- udział w naradach z partnerami i współorganizatorami działań,
- przesłanie do organizatorów wypoczynku informacji o rozpoczynającym się sezonie wypoczynku wraz z materiałami edukacyjno-informacyjnymi,
- prowadzenie warsztatów zajęć edukacyjnych, i zabaw w:
 - ✓ Centra Fantazja,
 - ✓ SODK Nowe Miasto,
 - ✓ Wojewódzkich i Miejskich Bibliotekach Publicznych,
 - ✓ Osiedlowych Domach Kultury;
- przygotowanie i rozdystrybuowanie informacji związanych z zagrożeniami kąpielii w fontannach miejskich,
- przygotowanie i umieszczenie na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie materiałów edukacyjno-informacyjnych nt. bezpieczeństwa podczas wypoczynku.

Tematyka zajęć:

- ✓ Zapobieganie zatruciom pokarmowych
- ✓ Zasady bezpiecznego spożywania owoców i warzyw
- ✓ Profilaktyka chorób zakaźnych
- ✓ Ochrona przed kleszczami
- ✓ Higiena osobista
- ✓ Zdrowotne skutki promieniowania UV
- ✓ Profilaktyka zatruc grzybami
- ✓ Zagrożenia związane z kąpielą w fontannach miejskich

W zajęciach wzięło udział 1097dzieci. Informacją internetową objęto 6 tys. odbiorców.

7.5.4. Obchody Światowego Dnia Zdrowia

Hasłem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia w 2019 roku było „Zdrowie dla wszystkich”

Działania Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia:

- przesłanie wytycznych dotyczących hasła roku oraz materiałów edukacyjnych do placówek:
 - ✓ oświatowo-wychowawczych,
 - ✓ służby zdrowia,
 - ✓ domów kultury,
 - ✓ internatów szkół;
- umieszczenie informacji na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej,
- nagłośnienie obchodów w lokalnym radiu, prasie i portalach internetowych,
- organizacja stoiska informacyjno-edukacyjnego w Galerii Rzeszów podczas akcji „Zdrowie pod kontrolą”
- zajęcia edukacyjne dla dzieci w przedszkolu nr 18 w Rzeszowie.

7.5.5. Kampania edukacyjna „Oszczędź dziecku ospy”

Kampania miała na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat zagrożenia chorobą i możliwości ochrony przed nią.

Podjęte działania:

- przygotowanie i umieszczenie na stronie internetowej materiałów edukacyjno-informacyjnych,
- dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych do 18 rzeszowskich przedszkoli i żłobków.

Rys. 25. Plakat kampanii „Oszczędź dziecku ospy”.

7.5.6. Profilaktyka chorób odkleszczowych

Działania edukacyjne prowadzone wśród uczniów w Zespole Szkół Gospodarczych w Rzeszowie i w Zespole Szkół przy Szpitalu Klinicznym nr 2 w Rzeszowie. W zajęciach wzięło udział 235 uczniów.

7.5.7. Obchody Światowego Dnia Serca

Stoisko informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców miasta i powiatu rzeszowskiego w rynku Rzeszowskim. W trakcie trwania obchodów pracownicy OZiPZ prowadzili działania informacyjne i edukacyjne.

Rys. 26. Plakat „Światowego Dnia Serca”.

7.5.8. Profilaktyka wszawicy

Działania edukacyjne w przedszkolach skierowane do dzieci i rodziców. W ramach profilaktyki wszawicy do rzeszowskich przedszkoli przekazano materiały informacyjno-edukacyjne.

IX. SYSTEM JAKOŚCI

Jakość jest podstawowym kryterium działań podejmowanych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie przy wykonywaniu obowiązków ustawowych jak i prowadzonej działalności usługowej.

Wychodząc naprzeciw wymaganiom zawartym w regulacjach prawnych i normalizacyjnych Unii Europejskiej, dążąc do publicznego podkreślenia kompetencji w zakresie prowadzonych inspekcji i badań, umacniając wiarygodność i rzetelność w PSSE w Rzeszowie został wdrożony w 2004 roku i jest nadal utrzymywany system zarządzania spełniający wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17020 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję”, z uwzględnieniem dokumentów Polskiego Centrum Akredytacji. Niniejsza Norma Międzynarodowa zawiera wymagania dotyczące kompetencji jednostek przeprowadzających inspekcję oraz bezstronności i spójności ich działań inspekcyjnych. Ma zastosowanie do jednostek inspekcyjnych typu A, B lub C, jak zdefiniowano w niniejszej Normie Międzynarodowej i jest stosowana na każdym etapie inspekcji.

Personel Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie stale podnosi swoje kwalifikacje. W swojej działalności gwarantuje zachowanie poufności informacji uzyskiwanych od klienta i ochronę jego praw własności. Nie angażuje się w jakąkolwiek działalność, która mogłaby zmniejszyć zaufanie do jego bezstronności i rzetelności. Personel jest niezależny od jakichkolwiek nacisków finansowych, handlowych i innych ze strony klienta mogących mieć wpływ na jego osąd.

Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie ustanowił cele polityki zarządzania uwzględniające następujące kierunki działań:

- poprawę stanu zdrowia mieszkańców miasta Rzeszowa i powiatu rzeszowskiego poprzez działania zapobiegawcze i bieżące określone, w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i wytycznych do działań na dany rok ustalonych przez Głównego Inspektora Sanitarnego;
- działania własne ustalone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w oparciu o stan sanitarno-higieniczny i sytuację epidemiologiczną powiatu rzeszowskiego i miasta Rzeszowa ze szczególnym zwróceniem uwagi na obiekty nie spełniające wymagań sanitarnych;
- działania wynikające z zadań Prezydenta Miasta Rzeszowa i Starosty Rzeszowskiego;

- realizację wymagań rozporządzeń, dyrektyw dotyczących dostosowania sprawowanego nadzoru sanitarnego do wymogów prawa Unii Europejskiej;
- podnoszenie kwalifikacji i skuteczności działania personelu;
- szkolenie pracowników w zakresie działalności struktur Unii Europejskiej zajmujących się ochroną zdrowia publicznego;
- utrzymanie systemu jakości działalności kontrolnej w PSSE w dotychczasowym zakresie;
- ocenianie okresowe pracowników w ramach doskonalenia systemu zarządzania i zapewnienia właściwego nadzoru nad personelem;
- oszczędną gospodarkę środkami finansowymi.

Równocześnie Dyrektor Stacji deklaruje:

- zapewnienie środków finansowych na realizację celów jakościowych w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie;
- zachowanie poufności wyników kontroli i badań oraz ochronę danych dotyczących klientów;
- bezstronność i niezależność prowadzenia kontroli sanitarnych i badań;
- stosowanie łącznie z personelem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie zasad opisanych w dokumentacji księgi jakości obowiązującej w PSSE w Rzeszowie;
- podnoszenie świadomości personelu co do istoty i ważności działań związanych z realizacją celów systemu jakości;
- zachowanie zgodności z przywoływanymi normami;
- doskonalenie procesów komunikacyjnych z uwzględnieniem komunikacji dotyczącej skuteczności systemu jakości;
- zaangażowanie w procesy ciągłego doskonalenia wdrożonych systemów jakości i ciągłego doskonalenia ich skuteczności.

Cały personel zna politykę jakości i dokumentację systemu zarządzania oraz zobowiązał się do jej stosowania w swojej codziennej pracy. Pracownicy są świadomi istoty i ważności swoich zadań i tego jak przyczyniają się do osiągnięcia celów systemu zarządzania.

Podstawowym celem naszej działalności jest ochrona zdrowia ludzkiego poprzez działania kontrolne, badawcze, oświatowe, prowadzone w środowisku pracy, zamieszkiwania, wychowania i wypoczynku. Kierunki działań określone są szczegółowo każdego roku i zawarte w tzw. planie zasadniczych przedsięwzięć na dany rok.

Plan zasadniczych przedsięwzięć dla PPIS w Rzeszowie zatwierdzany jest przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie i uzgadniany z Prezydentem Miasta Rzeszowa, Starostą Rzeszowskim i Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. Jest on zbiorem celów jakościowych wymiernych rozliczanych kwartalnie.

Ponadto po przeglądach zarządzania formułowane są ustalenia zawierające mierzalne cele jakościowe na kolejny rok oraz wytyczne i zalecenia dotyczące doskonalenia skuteczności wdrożonych systemów.

Pod pojęciem działalności inspekcyjnej należy rozumieć sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przez upoważnionych pracowników Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, przeprowadzających kontrole przestrzegania przepisów higieniczno-sanitarnych i zdrowotnych, jak też prowadzący działalność oświatowo-zdrowotną.

Dokumentacja systemu zarządzania w działalności inspekcyjnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie obejmuje:

- Księgę Jakości,
- Procedury ogólne systemu jakości,
- Instrukcje ogólne,
- Procedury kontroli/kontrolne/techniczne,
- Instrukcje kontroli/kontrolne.

Pozostałą dokumentację systemu zarządzania stanowią:

- Zarządzenia Głównego Inspektora Sanitarnego,
- Zarządzenia Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego/ Powiatowego/ Granicznego Inspektora Sanitarnego,
- Zarządzenia Dyrektora Wojewódzkiej/Powiatowej/Granicznej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej,
- Statut i Regulamin organizacyjny,
- Regulamin pracy,
- Instrukcje p. pożarowe,
- Instrukcje bhp,
- Instrukcje obsługi urządzeń itp.,
- Przepisy prawa,
- Normy,
- Polityka bezstronności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie,

- Polityka Bezpieczeństwa Informacji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie,
- DA-06 Polityka dotycząca zapewnienia spójności pomiarowej,
- DAK-07 Akredytacja jednostek inspekcyjnych. Wymagania szczegółowe,
- ILAC-P15:07/2016 Zastosowanie ISO/IEC 17020:2012 w akredytacji jednostek inspekcyjnych,
- Rejestry oprogramowania,
- Rejestry skarg i wniosków, odwołań i zażaleń,
- Zapisy.

W celu utrzymania Systemu Jakości co roku planowane są przez Kierownika Jakości audyty poszczególnych komórek organizacyjnych Stacji jak i audyt zewnętrzny przeprowadzany przez audytorów powołanych przez Dyrektora Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

W 2019 roku przeprowadzono dwa audyty wewnętrzne i jeden zewnętrzny z rozporządzenia 882, przeprowadzony przez pracowników Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie. W wyniku przeprowadzonych audytów nie stwierdzono niezgodności stwierdzono natomiast dwa spostrzeżenia negatywne. Po otrzymaniu raportu z audytu wdrożone zostaną działania zapobiegawcze i/lub korygujące. W 2019 r. przeprowadzono w naszej Stacji także pięć kontroli Oddziału Higieny Dzieci i Młodzieży w związku z tzw. Akcją Zimową (dwie kontrole) i Akcją Letnią (trzy kontrole). Odbyły się również kontrole problemowe po jednej w Oddziale Higieny Żywności i Żywienia i Oddziale Epidemiologii. Z protokołów tych kontroli wyszczególniono tylko dwa spostrzeżenia dotyczące zapewnienia wystarczającej bazy urządzeń chłodniczych będących na wyposażeniu magazynu szczepionek PSSE w Rzeszowie oraz rozszerzenia monitorowania temperatury o urządzenie chłodnicze nr 3 będące na wyposażeniu magazynu szczepionek.

W Oddziale Epidemiologii odbyła się również kontrola przeprowadzona przez upoważnionych pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Farmaceutycznego w Rzeszowie dotycząca również magazynu szczepionek, a szczególnie w zakresie dystrybucji i przechowywania preparatów szczepionkowych przeznaczonych do realizacji szczepień ochronnych. Kontrola ta nie wykazała nieprawidłowości i negatywnych spostrzeżeń czy zaleceń.

W 2019 r. nie odnotowano skarg na pracowników oddziałów i sekcji oraz na działalność PSSE w Rzeszowie.

X. KADRY I FINANSE PSSE W RZESZOWIE

Tab.11. Struktura zatrudnienia w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie w 2019 r.

Oddział/Sekcja	Liczba zatrudnionych pracowników	Pracownicy z wyższym wykształceniem/stanowiska	Pracownicy mający ukończone specjalizacje lub studia podyplomowe	Pracownicy ze średnim wykształceniem lub zawodowym
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, Dyrektor PSSE	1	TAK	TAK	-
Z-ca Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego	1	TAK	TAK	-
Oddział Epidemiologii	11	kierownik – 1 starszy asystent – 2 asystent – 2 młodszy asystent – 4	5	2
Oddział Higieny Komunalnej	5	kierownik – 1 starszy asystent – 3 młodszy asystent – 1	4	-
Oddział Higieny Pracy	7	kierownik – 1 starszy asystent – 3 młodszy asystent – 3	4	-
Oddział Higieny Żywności i Żywienia	14	kierownik – 1 starszy asystent – 4 asystent – 2 młodszy asystent – 6	6	1
Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży	2	starszy asystent – 2	2	-
Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	2	starszy asystent – 2	2	0
Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	2	starszy asystent – 2	2	0
Pozostali pracownicy działalności podstawowej	6/4,63 etatu	obsługa prawna – 2 starszy informatyk – 1	1	3
Pracownicy administracyjni (sekcja adm., sekcja ekonom.)	5/4,5 etatu	3	1	2
Suma	57	49	28	8

W 2019 r. PSSE w Rzeszowie dysponowała budżetem w kwocie 3 478.272,61 zł. w tym na wynagrodzenia dla pracowników 2 498.516,88 zł. Średnie wynagrodzenie miesięczne na pracownika wynosiło 3 588,95 zł.

Podsumowanie

Dokonując oceny stanu sanitarnego Miasta Rzeszowa wzięto pod uwagę wszystkie aspekty i obszary działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Analizując wyniki nadzoru uznać należy, iż dzięki podejmowanym w ciągu całego roku kompleksowym działaniom kontrolnym, profilaktycznym i oświatowym bezpieczeństwo sanitarne, w różnych obszarach działalności podmiotów w Mieście Rzeszowie jest na zadawalającym poziomie.

Rok 2019 był trzecim rokiem bez działalności sklepów z dopalaczami na terenie miasta co było ogromnym problemem w latach ubiegłych. Nadal jednak prowadzone są postępowania w sprawach z lat ubiegłych i bieżących.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie sprawuje nadzór nad największą ilością obiektów w województwie podkarpackim. W stosunku do innych stacji województwa liczba obiektów przypadająca na jednego pracownika jest największa.

W 2019 r. zakupiono kilka zestawów komputerowych mających wpływ na poprawę warunków pracy pracowników stacji i poprawę jakości obsługi interesantów.

W realizacji swoich zadań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie współpracował aktywnie z Prezydentem Miasta Rzeszowa oraz Dyrektorami Wydziałów UM w szczególności w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, działań antykryzysowych i promocji zdrowia.

Ponadto, wzorem lat ubiegłych, rozwijano współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Rzeszowie, Komendantem Policji oraz innymi przedstawicielami służb i inspekcji działającymi na terenie miasta.